

Møte onsdag den 15. januar 2014 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 36):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Kari Kjønås *Kjos* fra og med 15. januar og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Anette C. *Elseth*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Anette C. Elseth er til stede og vil ta sete.

Sak nr. 1 [10:01:08]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Siv Jensen, Elisabeth Aspaker og Solveig Horne vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:01:43]: Jeg har et spørsmål til finansministeren. Vi er noen uker inne i det nye året, og det vedtatte budsjettet for 2014 gjelder. Budsjettets innretning diskuterte vi her i fjor, og nå kan vi begynne å måle virkningene mot virkelighetens verden.

En tydelig prioritering i dette budsjettet var å satse mindre på barnehager. De er færre og dyrere, og kontantstøtten er økt. I går kunne vi lese at i den kommunen som finansministeren og jeg bor i og er valgt fra – Oslo – venter 2 300 barn på ledig barnehageplass. En av satsingene fra den forrige regjeringen var å få på plass nok barnehageplasser og å få redusert prisen. Det lyktes vi med. Det ble opprettet rundt 80 000 nye plasser, og prisene ble reelt redusert med flere titusen kroner per år. I budsjettet for 2014 foreslo Stoltenberg II-regjeringen å starte opptrappingen mot to barnehageopptak gjennom å bevilge tilstrekkelige midler til etableringen av om lag 2 900 nye plasser. Vi foreslo også å redusere prisen for 2014.

Regjeringen gjør altså andre valg. I stedet for å sørge for flere barnehageplasser, blir det færre. I stedet for å redusere prisene, blir de høyere. Noen foreldre vil nok da velge å være hjemme med barn på grunn av kontantstøtten.

Men hvilke tanker gjør statsråden seg når hun leser om over 2 000 småbarnsfamilier som nå ønsker barnehageplass, men ikke har utsikt til å få det?

Statsråd Siv Jensen [10:03:16]: Jeg tror jeg skal overlate til ansvarlig statsråd å gå nærmere inn i barnehagepolitikken, men det jeg på generelt grunnlag kan si, er at statsbudsjettet for 2014 inneholder en lang rekke tiltak for å styrke økonomien til barnefamilieene gjennom både skatteinnsparinger og en lang rekke andre tiltak som vi mener er godt tilpasset situasjonen i norsk økonomi.

Jeg har registrert at opposisjonen de siste dagene har forsøkt å tegne et litt karikert bilde av det de mener er uheldige fordelingsvirkninger av budsjettet for 2014. Det er jeg uenig i. Jeg mener det er litt underlig å mene at skattelettelse er et problem for den jevne husholdning eller for næringslivet. Det er snarere tvert imot sånn at det styrker mulighetene for økt verdiskaping. Det styrker mulighetene for å trygge sysselsettingen fremover, og det er viktig. Det er heller ikke riktig at barnehageprisene er blitt skjerpet gjennom dette budsjettet. Regjeringen har kun inflasjonsjustert barnehageprisene, og maksprisen videreføres på samme reelle nivå som i 2013.

Jeg tror man skal nærme seg denne diskusjonen med noe større bredde. Noe av utgangspunktet for regjeringspartiene da vi gikk til valg, var jo å dreie politikken og føre den over i en noe annen retning enn den de rød-grønne partiene hadde, og det har vi levert på. Vi gikk til valg på å redusere skattetrykket. Det har vi begynt med. Vi gikk til valg på større valgfrihet for barnefamilieene. Det er vi i gang med. Det er en politikk som et flertall av velgerne har ønsket seg, og som regjeringen nå følger opp.

Jonas Gahr Støre (A) [10:05:03]: Dette hører absolutt hjemme hos finansministeren, for det handler om samfunnsøkonomien. Hun snakker om en politikk som er blitt dreiet i en annen retning. Ja, det er riktig. For de 2 300 barna som nå ikke får barnehageplass, er politikken dreiet i en annen retning. Det de kan trøste seg med, er 50 øre i skattelette per dag. Her kan de få et klart valg fra regjeringen. Regjeringen har dreiet politikken i en annen retning og har en annen prioritering: 50 øre i skattelette per dag. De som har over 2 mill. kr i inntekt får 40 000 kr i skattelette i året, men de er det ikke så nøye med. Disse barnefamilieene får trøste seg med det. Det er en dårlig trøst. På NHO-konferansen i forrige uke fikk vi meget interessante data fra professor Mari Rege ved Universitetet i Stavanger om betydningen av gode barnehager, som rustet barn for bedre språk- og matematikkferdigheter og bedre sosiale og følelsesmessige ferdigheter, viktig for deres bidrag til samfunnsøkonomien senere i livet.

Når finansministeren nå jobber med sine valg for budsjettet i 2015, hvordan vil hun ta denne kunnskapen med i sine vurderinger? Satsingen på barnehager er viktig for å få til en velfungerende samfunnsøkonomi, der folk virkelig kan yte og har like muligheter til utdanning og arbeid ved starten av livet.

Statsråd Siv Jensen [10:06:08]: Det er bred politisk enighet om at barnehager er viktig, og at vi skal sørge for at det er barnehageplasser til dem som vil ha det. Det som er forskjellen på denne regjeringen og den forrige, er at vi i tillegg til å legge til rette for barnehageplasser til dem som

vil ha det, også gjør det mulig for barnefamilier å velge annerledes der man ønsker å gjøre det. Det handler om verdier. Det er et verdispørsmål om man har tillit til at den enkelte familie selv kan ta valg. Men skal man ha et reelt valg, må det foreligge ulike økonomiske incentiver nettopp for å kunne ta de valgene.

Men så har jeg lyst til å minne representanten Støre på at utgangspunktet for den omfattende barnehagereformen som har vært gjennomført gjennom flere år, ikke kom fra Arbeiderpartiet. Den kom gjennom et initiativ fra Fremskrittspartiet og SV, som var utgangspunktet for det barnehageforliket som har ligget til grunn for den kraftige utviklingen av barnehageplasser gjennom de siste årene.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Marianne Marthinsen.

Marianne Marthinsen (A) [10:07:20]: Jeg er helt sikker på at statsråden forstår den fortvilede situasjonen som småbarnsforeldre som nå venter på barnehageplass, er i. Men dette har også mye større dimensjoner ved seg. Skrinleggingen av to barnehageopptak, gjeninnføring av skatteklasse 2, økt kontantstøtte: Alt dette er jo en direkte stimulering til at flere kvinner skal være hjemme. Regjeringen har selv beregnet at det vil være 7 000 færre barn i barnehage neste år. Fremskrittspartiet var imot pensjonsreformen, som nå gjør at eldre arbeidstakere jobber som aldri før. Nå går partiet i regjering altså i bresjen for en rekke tiltak som vil svekke arbeidstilbudet for en stor gruppe arbeidstakere. En av de tydeligste konklusjonene i perspektivmeldingen var jo at vi er helt avhengig av folks arbeidsinnsats for at velferdsstaten skal bære.

Spørsmålet mitt er: Er dette noe som i det hele tatt bekymrer statsråden?

Statsråd Siv Jensen [10:08:24]: Problemet med spørsmålet til Marianne Marthinsen er at det er fullt av feil. Den første feilen er at vi altså ikke har gjeninnført skatteklasse 2. Det som har skjedd gjennom dette budsjettforliket, er at trykket på skatteklasse 2 er mindre nå enn det var i fjor. Det er realiteten. Det er også sånn at regjeringen gjennom både skattepolitikken og måten vi innretter den økonomiske politikken på, snarere tvert imot er opptatt av å styrke arbeidstilbudet. Vi går jo med full kraft inn for å se på hvordan vi nå kan legge forholdene bedre til rette for at de 600 000 menneskene som står på utsiden av arbeidslivet, lettere skal kunne komme gjennom barrieren og komme inn. Vi ser på hvordan vi skal sørge for at folk kan stå lenger i arbeid, i hvert fall de som ønsker det. Det er en lang rekke tiltak som vi er i ferd med å se på, som samlet sett og hver for seg vil bidra til å styrke arbeidstilbudet i Norge, og det vil være bra for norsk økonomi langt inn i fremtiden.

Presidenten: Trygve Slagsmål Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:09:29]: Takk for det, president. Da skal jeg gjennomføre det slaget her med statsråd Horne. Mitt oppfølgingsspørsmål – eller

oppfølgingsslag – går til Solveig Horne. (Munterhet i salen)

I august, da Solveig Horne var stortingsrepresentant, var hun meget tydelig og klar da hun sa at Fremskrittspartiet ville ha løpende barnehageopptak – helst i går.

Så ble Solveig Horne statsråd, og det første statsråd Horne gjør, er å fjerne muligheten til to årlige opptak, som vi hadde begynt å trappe opp. Jeg vil bruke Hornes egne ord:

«Det er en skam at foreldre må planlegge fødselen for å være sikret barnehageplass».

Nå står 2 300 barn uten barnehageplass. Er det fortsatt en skam?

Statsråd Solveig Horne [10:10:27]: Jeg takker for spørsmålet. Dette spørsmålet er det helst kunnskapsministeren som skal svare på, men jeg har ingen problemer med å forsvare regjeringens budsjett med tanke på at vi nå har satset veldig mye på skole i forhold til det budsjettet som forelå.

Så er det sånn i dag at alle ettåringer har rett til barnehageplass. Regjeringen jobber nå med å få til en mye mer fleksibel ordning, slik at flere ettåringer kan få plass i barnehager, samtidig som vi også vet at veldig mange kommuner i dag har løpende opptak, og at flere og flere barn får plass i barnehager. Det som var viktig for denne regjeringen i budsjettarbeidet, hvor vi hadde veldig kort tid på oss, var å få på plass større fleksibilitet til familiene ved å øke fellesandelen på foreldrepermisjonen, og ikke minst ved å øke kontantstøtten. Men jeg har lyst til å legge til at i det budsjettet som Stoltenberg II-regjeringen la fram, var det ikke lagt inn en eneste krone til oppfølgingen av løpende barnehageopptak.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgingsspørsmål.

Før Trine Skei Grande tar ordet, vil presidenten få lov til å si at han er lei for forsnakkelsen ved introduksjonen av Slagsvold Vedum. Det er rart med det som ligger i hodet. (Munterhet i salen).

Trine Skei Grande (V) [10:11:55]: Ja, president, det er ikke alltid så lurt at det kommer ut. (Munterhet i salen).

Jeg vil gjerne stille spørsmål, fortsatt til finansministeren, for det handler om de store makroprioriteringene. Finansministeren sa i sitt svar tidligere i dag at det er brei enighet om viktigheten av barnehager. Forskinga som ble lagt fram på NHOs årskonferanse, viser også at det har veldig mye å si for en god start på livet. De gruppene som det er aller viktigst for, er de som kanskje ikke får den beste ballasten hjemmefra, f. eks. språkmessig, hvis en vokser opp i et hjem der mor ikke snakker norsk, eller hvis en vokser opp i et hjem med få ressurser til å følge en opp. Derfor er kanskje den gruppa som trenger barnehage mest, de med dårligst råd. Den gruppa som trenger barnehage mest, er de som har mødre som skulle hatt litt ekstra skoleing, for å få muligheten til å komme seg ut i yrkeslivet. Spørsmålet mitt er om statsråden forstår at dette er den viktigste gruppa å prioritere når man skal se på priser, og

når man skal se på tiltak for dem som har behov for disse barnehageplassene.

Statsråd Siv Jensen [10:13:09]: Det er mange viktige spørsmål å diskutere når det gjelder både fordelingsmessige hensyn, og – ikke minst – hvordan vi kan legge forholdene best mulig til rette for at alle får en tilnærmet lik mulighet til å lykkes i sitt fremtidige yrkesaktive liv. Jeg er veldig glad for at budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre ga større valgfrihet for barnefamilieene, basert på den tilliten som disse fire partiene mener at vi må gi til enkeltmennesker og enkeltfamilier. Men jeg er også helt sikker på at vi i forbindelse med de kommende budsjetter vil ha gode diskusjoner, ikke minst med Kristelig Folkeparti og Venstre, om hvordan vi kan innrette virkemidlene bedre og mer treffsikkert, for å nå dem vi virkelig tror det er behov for å hjelpe bedre.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:14:09]: I hovedspørsmålet fra Arbeiderpartiet er det interessante observasjoner. Man er nå kommet på det nivået at man snakker om barns bidrag til samfunnsøkonomien. Jeg synes det er interessant å notere seg hvor nær man er å se familien som en slags produksjonse enhet i AS Norge, og at det er det samfunnsynet man bygger på.

Mitt spørsmål til statsråden gjelder de grupper som under rød-grønt styre faktisk fikk høyere barnehagepriser, reelt sett, som følge av maksimalprisen. Som Trine Skei Grande viser til, har vi nå et budsjettforlik hvor ett av punktene nettopp skal sørge for at de som har dårligst råd, lettere kan få plass i barnehage. Ser statsråden det at de kan få plass i barnehage som et viktig element også for å bidra til å løfte dem som har dårligst råd i samfunnet?

Statsråd Siv Jensen [10:15:23]: La meg først si at jeg deler mange av refleksjonene som Hans Olav Syversen nettopp ga uttrykk for. Det er jo én av grunnene til at disse fire partiene har funnet et sterkt fellesskap, bl.a. i synet på enkeltmennesket og i de verdiene som ligger i å ha tillit til at den enkelte familie selv kan foreta gode valg når det gjelder hvordan de ønsker å legge oppvekstvilkårene til rette for sine barn. Vi kommer til å følge opp alle disse elementene fra budsjettforliket, rett og slett fordi det er viktig – vi har respekt for de avtaler vi har inngått med Kristelig Folkeparti og Venstre. Men ikke minst handler det om å se på hvordan vi kan innrette virkemidlene, sånn at de blir mest mulig treffsikre. Det handler om, som jeg også sa i svaret mitt til Trine Skei Grande, å legge forholdene best mulig til rette, sånn at alle har et godt utgangspunkt for å møte sitt fremtidige yrkesaktive liv.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen – til siste oppfølgings-spørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:16:27]: Etter nok et knalltøft spørsmål fra representanten Syversen til finans-

ministeren skal jeg prøve å være mild i tonen. Finansministeren argumenterte for kontantstøtten med tillit, altså tillit til kvinnene, først og fremst, som blir hjemme med barn. Da er det verdt å bemerke at den samme regjeringen som statsråden representerer, ønsker fullt ut å levealdersjustere pensjonen til uføre, altså mennesker som ikke kan jobbe mer, og som ikke kan gjøre noe med de incentivene statsråden snakker om. Så mitt spørsmål er, enkelt og greit: Hva er det som gjør at økt kontantstøtte, dyrere barnehage, færre barnehageplasser og det å beholde skatteklasse 2, kutte i pappapermen og budsjettere med at flere kvinner blir hjemme lenger, er grep som får flere i arbeid? Og hvordan står dette i sammenheng med regjeringens øvrige arbeidslinje?

Statsråd Siv Jensen [10:17:26]: Jeg har respekt for at det er partier i Stortinget som er mot kontantstøtte. Grunnen til at noen av oss er for, er at det handler rett og slett om å gi barnefamilieene anledning til å innrette omsorgen av barna i de første årene av barnets levetid på en annen måte enn en A4-løsning bestemt av politikerne. Så er spørsmålet om de valgene barnefamilieene tar de første få årene av et barns levetid, er av så dramatisk karakter at det påvirker ens samlede pensjonsopptjening langt inn i alderdommen. Jeg er ikke så sikker på det. Jeg mener at de aller fleste av oss er godt opplyst, og har muligheten til å ta det valget basert på en helhetsbetraktning. Ikke minst handler det også om å ha den grunnleggende tillit til at hver enkelt familie selv tar de valg som de mener er riktige. Jeg skylder å legge til at de aller, aller fleste småbarnsfamilier velger barnehage for sine barn. De som ønsker å velge annerledes, må få anledning til det, og det legger denne regjeringen til rette for.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:18:48]: Spørsmålet går til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren. La bare én ting være helt klart: Barnas beste er det viktigste, også når det gjelder barnevernstilbudet i Norge. Det tror jeg at både Kristelig Folkeparti og statsråden er enig i. Kristelig Folkeparti mener videre at ideelle nonprofittaktører innen barnevernet også er til barnas beste. Ideelle aktører har et ideelt formål. De har vedtektsfestet nonprofit. De kan ikke ta ut eventuelle overskudd av virksomheten, og de har ikke stor egenkapital i ryggen. De følger opp offentlige tariffier og gir ansatte gode lønns- og pensjonsavtaler, dvs. at de har offentlig-lignende avtaler med sine ansatte. Pensjonsavtalene gir langvarige og svært tunge forpliktelser.

Rett før jul møtte statssekretær Maria Hoff Aanes Ideelt Barnevernsforum, som organiserer tjue ideelle barnevernsselskaper. De fikk høre at regjeringen vurderer om det bør åpnes for mer likestilling av ideelle og kommersielle aktører. Statsråden uttalte selv til avisen Vårt Land at ideelle barnevernstinstitusjoner har ingenting å frykte dersom de leverer god kvalitet til rett pris. Problemet er at vi frykter at statsrådets definisjon av rett pris vil undergrave de ideelle, med mindre staten kompenserer pensjonskost-

nadene som følger av de ideelle offentligliknende pensjoner som de i sin tid ble pålagt. Ellers kan ikke de ideelle barneverninstisusjonene konkurrere med de private eller kommersielle. Er statsrådets definisjon av rett pris med eller uten kompensasjon for pensjonskostnader?

Statsråd Solveig Horne [10:20:52]: Jeg er veldig glad for at Kristelig Folkeparti tar opp dette viktige spørsmålet og spesielt at de poengterer så klart og tydelig at det er barns beste som er det viktigste i denne debatten.

I fire år har jeg diskutert i Stortinget barnevernets situasjon og den utfordringen de har med til enhver tid å kunne gi det rette tilbudet til de barna som trenger hjelp. Vi har sett så altfor ofte at man ikke har klart å gi barn i barnevernet en bedre hverdag enn det de ble flyttet fra. Derfor trenger vi et mangfold av hender der ute som kan hjelpe de barna som trenger hjelp fra staten. Det viktigste målet for meg som barneminister, og ikke minst for regjeringen, er på barnevernsområdet å gi utsatte barn og unge et best mulig barnevernstilbud. Da må vi ta alle hender i bruk. De ideelle organisasjonene er en viktig del av det arbeidet. I dag er det slik at vi bruker både statlige plasser, ideelle plasser og kommersielle plasser.

Nå gjelder en samarbeidsavtale, som den forrige regjeringen inngikk, og som var støttet av Kristelig Folkeparti, om at man først skal bruke de statlige, så de ideelle og så de kommersielle aktørene.

For meg er det viktig at vi tenker på barna og ikke hva slags styringsform hjelpetiltakene har. Den samarbeidsavtalen regjeringen skal gå inn i, handler ikke bare om barnevernssektoren. Den handler om russektoren, og de viktige aktørene i den ideelle sektoren som regjeringen ønsker å benytte seg av og gi gode, forutsigbare rammevilkår og avtaler. Den avtalen skal jeg komme tilbake til når regjeringen har fått sett på hvordan den skal være.

Jeg tror det er viktig å fokusere på barna. Vi trenger både statlige institusjoner, ideell sektor og kommersiell sektor, som gir viktige bidrag til de barna som trenger hjelp.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:23:02]: Det er ingen tvil om at Kristelig Folkeparti er enig med statsråden i at det er barns beste som ligger til grunn. Jeg synes det er interessant at hun også nevner den avtalen som i sin tid ble inngått med ideell sektor. Det var jo en tverrpolitisk enighet om å legge til rette for god samhandling mellom frivillig og offentlig sektor. Dette kom fram i Stortingets behandling av Fremskrittspartiets forslag våren 2010 om innføring av en såkalt samfunnskontrakt for å bedre samspillet mellom offentlig og ideell sektor. Den rød-grønne regjeringen fulgte dette opp i 2012 da de inngikk den samarbeidsavtalen mellom Frivillighet Norge, Ideelt Nettverk og KS Bedrift. Det er interessant, når vi nå står foran en ny forhandling: Vil statsråden jobbe for at regjeringen viderefører avtalen mellom Frivillighet Norge, Ideelt nettverk og KS Bedrift?

Statsråd Solveig Horne [10:24:02]: Det jeg lover er at denne regjeringen ønsker å spille på lag med de ideel-

le organisasjonene og den ideelle sektoren. Derfor ønsker regjeringen å videreføre samarbeidsavtalen med de ideelle organisasjonene. Men innretningen på den avtalen vil jeg gjerne komme tilbake til når regjeringen har hatt en drøfting av den. Det jeg kan love Kristelig Folkeparti, er at de skal bli tatt godt med på råd før vi endelig skriver den avtalen.

Presidenten: Det åpnes for tre tilleggs spørsmål – først fra Astrid Aarhus Byrknes.

Astrid Aarhus Byrknes (KrF) [10:24:49]: Garnes Ungdomssenter i Hordaland leverer barneverntenester av høy kvalitet, men har ikkje eit stort konsern i ryggen. Det er viktig for private, ideelle aktører, og ikkje minst for ungdommane som bur der, at det er kompetanse, stabilitet og føreseielege forhold. Det bur i dag barn mellom 13 og 15 år på Garnes. Om Garnes skulle tapa i ein konkurranse i 2014, er konsekvensen at desse barna må flytta frå heimen sin. Dersom regjeringa no ønskjer ein open konkurranse mellom dei private, ideelle og kommersielle aktørar, fryktar eg at dei ideelle vil tapa. Mange av dei ideelle sit med store forpliktingar på pensjonen som ikkje kan hal-dast utanfor prisinga av tenestene. Det er ikkje like vilkår mellom dei kommersielle og ideelle. Så mitt spørsmål blir då: Har institusjonar, som f.eks. Garnes, ei framtid?

Statsråd Solveig Horne [10:25:45]: Ja, det har de. I de årene jeg har vært stortingsrepresentant, og før, har jeg vært ute og besøkt ideelle organisasjoner og institusjoner som driver et utrolig godt arbeid for de barna som trenger hjelp. Det veldig mange av disse organisasjonen etterlyser, er langsiktighet og forutsigbarhet. Vi snakker om barnas liv her, og barnas liv gjelder ikke bare ett eller to år, men over veldig mange år. Derfor er min intensjon å gi de ideelle organisasjonene, og også de private, langsiktige avtaler og forutsigbarhet, slik at de kan skape trygge rammer for de barna som trenger hjelp.

Jeg deler ikke representantens bekymring. Jeg har sett så mange gode og dyktige ideelle institusjoner som driver et så viktig arbeid for barna. De barna skal ha den sikkerheten at vi trenger alle. Vi trenger de ideelle organisasjonene, samtidig som vi trenger alle andre som kan bidra til å gi de barna som trenger hjelp, en god oppvekst.

Presidenten: Kjersti Toppe – til oppfølgingsspørsmål.

Kjersti Toppe (Sp) [10:26:59]: Det er stor uro i ideell sektor over regjeringas manglende signal om barnevernet. Dei ideelle organisasjonane er jo ein viktig premissleverandør, og avtalane ein har med institusjonane, går ut 1. januar 2015. Det er òg stor uro når det er signalisert at regjeringa ikkje aktar å vidareføra den samarbeidsavtalen som vart veldig godt mottatt av ideell sektor, og at det har vore uklart om regjeringa vil vidareføra ordninga med eigne anbudsrundar for dei ideelle organisasjonane. Spørsmåla mine er: Korleis kan statsråden tru at ein open anbudsrunde med dei pensjonsutfordringane som er blant dei ideelle, skal føra til meir ideell verksemd

i barnevernet? Når vil samarbeidsavtalen verta gjeldande?

Statsråd Solveig Horne [10:28:05]: Som jeg har sagt før, er veldig mange i denne salen opptatt av at man skal bruke statlige institusjoner, ideelle institusjoner eller private institusjonar. Mitt hovedanliggende er å fokusere på barna, og at vi til enhver tid har et tilbud til det enkelte barn som trenger hjelp.

Jeg har lyst til å minne representanten Toppe på, hvis parti har vært i regjering i åtte år, at slik situasjonen har vært til nå, har man kjøpt 50 pst. av de plassene man trenger av ideelle, private og kommersielle aktører. Av de 50 pst. som brukes av ideelle og kommersielle, er det 40 pst. som blir brukt av de ideelle. For denne regjeringen kommer de ideelle aktørene til å bli viktige i framtiden – akkurat slik som det har vært i årene før. Men jeg må få lov til å komme tilbake til innretningen på dette. Jeg fokuserer på at vi til enhver tid har et tilbud til de barna som trenger det. Om de hendene er ideelle, kommersielle eller statlige er underordnet.

Presidenten: Rigmor Aasrud – til oppfølgingsspørsmål.

Rigmor Aasrud (A) [10:29:16]: Statsråden har ved flere anledninger sagt at hun er opptatt av hverdagsfeminisme. Jeg antar at statsråden er opptatt av hvordan kvinner har det i hverdagen. I barnevernet er flertallet av dem som er ansatt, kvinner. Ideelt Nettverk opplyser at i deres organisasjoner er det 891 ansatte. Når de per i dag ikke vet om de vil være i en skjermet anbuds konkurranse om ett år, skaper det betydelig usikkerhet for dem som er ansatt i organisasjonene. Dersom statsråden har tenkt å bruke ideelle organisasjoner i tiden framover, hvorfor kan hun ikke da avklare dette og slik sørge for at også de som jobber i sektoren, får den tryggheten de trenger for sin arbeidsplass, og på den måten også bidra til gode tjenester for de ungene som er der?

Statsråd Solveig Horne [10:30:19]: Jeg kan svare helt kort på det: Denne regjeringen – og jeg som barneminister – kommer til å gå i bresjen for at vi skal bruke ideelle organisasjoner. Det er ideelle aktører i dag som gjør en fantastisk jobb for de barna som trenger det.

Selvfølgelig: Har de god kvalitet, leverer det rette tilbudet til det enkelte barn, ja så har også de kvinnelige ansatte i institusjonen – om den er privat, ideell eller statlig – en sikker og forutsigbar framtid.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:31:00]: Det er hjemmet til de aller mest utrygge ungene vi nå prater om – unger som har mistet hjemmet sitt. Disse, om noen, trenger å vite hvor de skal bo neste måned, neste år – resten av den tida de trenger et hjem å bo i før de blir voksne.

Dette er grunnen til at SV tok initiativ til at vi skulle

fase ut de kommersielle og bruke de statlige og de frivillige, for da kunne vi unngå reglene om anbud. Hvis man innhenter anbud, vil man uansett havne i den situasjonen at man risikerer at disse ungene mister hjemmet sitt en gang til, fordi den de har bodd hos, taper et anbud. Mitt spørsmål til barneministeren er: Hvorfor synes hun det er greit at de mest utrygge ungene mister hjemmet sitt fordi det er en kommersiell aktør som taper et anbud?

Statsråd Solveig Horne [10:32:02]: I åtte år satt SV i regjering. I fire år hadde de barne- og likestillingsministeren – og, vil jeg si, barnevernsministeren. Jeg skulle ønske at de hadde vært like bekymret for de barna som har måttet flytte og flytte og flytte fordi vi ikke til enhver tid har hatt det rette tilbudet til dem. I august i fjor ventet 237 barn på å få en fosterfamilie. Kanskje kunne vi ha brukt noen av institusjonsplassene på disse barna. Derfor trenger vi både ideelle, kommersielle og statlige aktører, nettopp for å sikre at de barna som trenger vår hjelp, til enhver tid får det rette tilbudet.

Jeg er helt enig med representanten når hun sier at vi snakker om hjemmene til disse barna, og at det må være forutsigbarhet. Veldig mange av disse barna har ikke den forutsigbarheten. De hadde det i hvert fall ikke under den rød-grønne regjeringen. De måtte flytte og flytte og flytte, fordi vi ikke fant det rette tilbudet til dem. Mitt anliggende her er til enhver tid å kunne gi disse barna det tilbudet de trenger.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:33:17]: Mitt hovedspørsmål går til finansminister Siv Jensen.

Finans- og avgiftsminister Siv Jensen er leder for et parti som i fjor feiret 40-årsjubileum. «Anders Langes Parti til sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep» var starten. Deretter kom Carl I. Hagen. Alle husker hans utrettelige kamp for lavere bensin- og dieselpriser. Var det en bensinpumpe eller dieselpumpe, var det stor sannsynlighet for at Hagen sto ved siden av og var indignert. Vi som satt her i salen i forrige periode, husker at Fremskrittspartiet tok til orde for en fastprisordning for bensin – 11 kr literen – og kom med forslag om å sette ned prisene. Dette har vært en kamp i 39,5 år.

Så skjedde det noe. Fremskrittspartiet fikk makt. Hva var resultatet av makten? Jo, avgiftene på bensin og auto-diesel økte. De økte moderat, men de økte. Midt oppe i det hele skjedde det en historisk økning i avgiftene på såkalt avgiftsfri diesel. Aldri noensinne har det vært en så stor økning i dieselkostnadene som under finansminister Siv Jensen. Jeg vil ikke tro at det å gjenta dette er det Siv Jensen drømmer mest om. Derfor er mitt spørsmål til finans- og avgiftsminister Jensen: Vil hun ta initiativ til å redusere avgiftene til rød-grønt nivå?

Statsråd Siv Jensen [10:35:07]: Jeg vil takke Trygve Slagsvold Vedum for spørsmålet. Det gir meg anledning til nok en gang å understreke at denne regjeringen i løpet av tre uker reduserte det samlede skatte- og avgiftstrykket

med over 7 mrd. kr, like mye som den rød-grønne regjeringen i løpet av sine åtte år skjerpet skatte- og avgiftstrykket med. Så vi er godt i gang med det vi lovet velgerne, nemlig å redusere skatte- og avgiftstrykket i Norge.

Jeg mener at man må tillate seg å se på helheten. Man må se på hvordan dette innvirker på både økt sysselsetting, trygge arbeidsplasser og nye investeringer, som vil være helt avgjørende for norsk økonomi i fremtiden.

Denne regjeringen har varslet at den vil gå igjennom avgiftene for å se på om de er innrettet slik de bør være, om de virker etter hensikten. Dette arbeidet er vi i gang med. Vi kommer til å gå igjennom hele bilavgiftssystemet for å se på hvordan vi kan gjøre det bedre. Vi jobber hele tiden målrettet for å se på hvordan vi ytterligere kan forbedre virkemåten til skatte- og avgiftssystemet og samtidig under den overskrift at vi ønsker å redusere det samlede skatte- og avgiftstrykket.

Det at vi i løpet av så kort tid har gjennomført en omfattende skatte- og avgiftsreduksjon, signaliserer at vi har fått en regjering som tenker annerledes i skatte- og avgiftspolitikken. Der den forrige regjeringen var opptatt av å holde skatte- og avgiftstrykket høyt, jobber denne regjeringen for å redusere det samlede skatte- og avgiftstrykket.

Det er helt riktig at man i forbindelse med budsjettforliket på Stortinget fikk en økning i mineraloljeavgiften, et vedtak som alle partier – med unntak av Senterpartiet – sluttet seg til. Dette får også noen konsekvenser for klimaforliket, hvor man har fattet vedtak om bl.a. å fase ut oljefyring innen 2020.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:37:03]: Jeg takker for svaret fra finans- og avgiftsminister Jensen.

Fremskrittspartiet valgte – da en satte ting på spissen her i Stortinget – å felle Willoch-regjeringen på en økning av bensinprisen på i underkant av 50 øre. Da Fremskrittspartiet kom til makten, syntes en det var helt legitimt å øke dieselprisene med over 80 øre. Det er litt forskjell på opposisjon og posisjon – helt tydelig.

Mitt spørsmål handler om maskinentreprenørene. En mellomstor norsk maskinentreprenør får over 0,5 mill. kr mer i økte kostnader. For dem hjelper det ikke at andre får lavere formuesskatt. Er det samsvar mellom det Fremskrittspartiet lovet i valgkampen – lavere avgifter, lavere kostnader i bygg- og anleggsbransjen – og det å sende en stor regning til alle som bygger veier rundt omkring i landet? Synes finans- og avgiftsminister Siv Jensen det er klokt at alle som bygger veier, i snitt skal få 0,5 mill. kr mer i avgifter i år enn det de hadde i fjor?

Statsråd Siv Jensen [10:38:02]: Jeg er ikke enig i påstanden om at det er forskjell på Fremskrittspartiet i opposisjon og i posisjon. Vi gikk til valg på å senke skatte- og avgiftstrykket. Det første vi gjorde da vi kom i regjering med Høyre, var å fremme forslag for Stortinget om en kraftig reduksjon i skatte- og avgiftstrykket. Vi har levert det vi gikk til valg på.

Det er helt riktig at vi ikke har klart å gjøre alt. Derfor har denne regjeringen tenkt å fortsette arbeidet med å gjøre innretningen på skatte- og avgiftssystemet bedre, og

vi har tenkt å fortsette arbeidet med å redusere det samlede trykket.

Jeg synes det er viktig også å se på helheten. Jeg har hørt et samlet norsk næringsliv være veldig godt fornøyd med mange av de skatteendringene regjeringen foreslo og fikk vedtatt i Stortinget før jul. Det handler om formuesbeskatning, om bortfall av arveavgiften og om at vi har redusert bedriftsbeskatningen og personbeskatningen til 27 pst. Dette er blitt tatt svært godt imot av et samlet norsk næringsliv, som uttrykker optimisme – også for fremtiden. I tillegg hadde vi i budsjettet en rekordsatsing på samferdsel. Det vil også medvirke til dette.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Geir Pollestad.

Geir Pollestad (Sp) [10:39:25]: Under bygg.no kan en lese at økt dieselavgift «skraper bunnlinja til entreprenørene». I statsbudsjettet for 2008 innførte den rød-grønne regjeringen økt skatt på småkraftverk. Det kom sterke reaksjoner på dette fra næringen – en så at en hadde tatt feil grep – og allerede i januar varslet den rød-grønne regjeringen at dette ville bli reversert. Det skjedde, og skatteskjerpelsen fikk ingen virkning.

Mitt spørsmål er: En innførte en sånn skatteøkning uten utredning – det var ikke skrevet et ord om den. Når en nå ser reaksjonene og hvilke konsekvenser dette har for anleggssektoren, for landbrukssektoren og flere sektorer, er en villig til å ta en ny runde for å se om dette var et klokt grep å gjøre?

Statsråd Siv Jensen [10:40:23]: For det første: Den forrige regjeringen skjerpet det samlede skatte- og avgiftstrykket, og det at de innså at noen av skjerpelsene var feil og dermed reverserte dem, var jo klokt. Men til forskjell fra den forrige regjeringen har altså denne regjeringen redusert det samlede skatte- og avgiftstrykket med over 7 mrd. kr, noe som kommer norsk næringsliv til gode. I tillegg følger selvfølgelig denne regjeringen nøye utviklingen i norsk økonomi. Vi har tett kontakt med næringsorganisasjonene og lytter til de innspillene de kommer med. Det betyr at er det behov for å gjøre endringer i bevilgningene, gjøre endringer på ulike områder, vil denne regjeringen løpende vurdere det, f.eks. inn mot revidert nasjonalbudsjett.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgingsspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:41:19]: Jeg skal være kort. Ganske enkelt: Er statsråden enig i at et grønt skatteskitte – inkludert å se på mineraloljeavgiften, bensinavgiften, autodieselavgiften og CO₂-avgiften – er nødvendig for å nå de klimamålene som klimaforliket sier at vi skal nå, nemlig at vi skal ned på 47 mill. tonn i utslipp per år i 2020, og at dette kan kombineres med skattelettelser for både bedrifter og lønsmottakere?

Statsråd Siv Jensen [10:41:52]: Basert på de sonderingene Høyre og Fremskrittspartiet hadde med Kriste-

lig Folkeparti og Venstre, står det i regjeringsplattformen at vi skal sette ned en grønn skattekommisjon. Det handler om å se på helhetsvirkningene av et mulig grønt skatte-skifte, se på hvordan vi kan innrette dette sammen med den overordnede ambisjonen som denne regjeringen har om å få det samlede skatte- og avgiftstrykket i Norge ned.

Vi jobber nå med å se på hvordan vi skal sette ned en slik grønn skattekommisjon, hvilket mandat den skal få, og på hvilken måte den skal jobbe frem mot å gi anbefalinger til storting og regjering om hvordan vi i fremtiden kan innrette dette.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Pål Farstad (V) [10:42:54]: Mitt spørsmål går til fiskeriminister Elisabeth Aspaker.

Russland er det største markedet for norsk fisk. For å opprettholde og videreutvikle vårt marked i Russland er det særdeles viktig at norske fiskeeksportører til enhver tid har best mulig tilgang til dette markedet.

Ved inngangen til 2014 er det en rekke norske fiskeeksportører som er rammet av en utestenging fra det russiske markedet. Dette er alvorlig for disse eksportørene. Jeg besøkte en slik bedrift og eksportør nå på nyåret, en bedrift som er i en vanskelig situasjon hvis de ikke får eksportere sild til Russland – en vanskelig situasjon både for driverne av bedriften og ikke minst for de ansatte. Hvis denne situasjonen ikke løser seg og fiskekjøperne ikke ser for seg at de kan ta imot fisk fra norske fiskefartøy fordi et avgjørende marked svikter, vil hele fiskerinæringen bli rammet, altså få konsekvenser ut over den enkelte bedrift.

Dette er en uoversiktlig situasjon i og med at fiskekjøperne og den enkelte eksportør ikke har full klarhet i hvorfor de er utestengt. Etter det som kommer fram i mediene, synes det som om de russiske veterinærmyndighetene på generelt grunnlag utestenger norske bedrifter.

Venstre er bekymret over denne situasjonen i og med at det synes som om de russiske myndighetene har en generell reaksjon mot norske fiskeeksportører. Deler fiskeriministeren denne bekymringen, og hva gjør eller vil fiskeriministeren gjøre for å finne en løsning på denne uholdbare situasjonen for eksportører og næring?

Statsråd Elisabeth Aspaker [10:44:38]: Jeg er veldig glad for at representanten Pål Farstad setter fokus på dette utfordrende problemet for norsk fiskerinæring. Den mangelen på forutsigbarhet som laksenæringen har opplevd, som hvitfisknæringen nå også opplever, er svært alvorlig for Norge, som er så avhengig av at vi finner markeder og kan eksportere den fisken vi fisker og produserer. Russland er heller ikke noe lite land i en sånn sammenheng. Det er det viktigste enkeltmarkedet for norsk fisk, derfor er det uhyre viktig at vi har åpne eksportkanaler til Russland.

Jeg kan opplyse om at det er ganske hektisk møteaktivitet mellom det norske Mattilsynet og russiske veterinærmyndigheter når det gjelder hvordan vi skal kunne løse den situasjonen som har oppstått. Vi ser nå på hvordan vi skal kunne tilpasse den norske tilsynsmetodikken på en sånn måte at det tilfredsstillende de russiske kravene til hvordan

dette skal gjennomføres. Men det må sies at i utgangspunktet har Norge et system som baserer seg på at det er den enkelte virksomhet selv som skal sikre mattryggheten. Man har et risikobasert tilsyn, men i Russland er kravet at man skal ha tilsyn med hvert enkelt parti fisk som skal eksporteres. Men vi tar dette på absolutt største alvor. Det er et utrolig viktig marked for Norge, og vi er absolutt «hands on» for å få til ny dialog og for å kunne løse den situasjonen, som er veldig alvorlig for de norske sjømatbedriftene som er stengt ute fra det russiske markedet.

Pål Farstad (V) [10:46:31]: Jeg takker statsråden for svaret og er glad for at departementet har trøkk på saken. Jeg vil likevel se lite grann framover, litt «i verste tilfelle»-tenking her. Vi ser av oppslag i Fiskeribladet Fiskaren i dag at havet er proppfullt av sild, og vi kjenner til at den største aktiviteten i sildefisket er akkurat nå og i ukene framover. Det er således store fangster som skal omsettes – enorme fangster.

Til tross for det svaret fiskeriministeren her ga, vil jeg gjerne som oppfølging høre om fiskeriministeren har en plan for hva som skal gjøres, evt. sammen med Norges sjømatråd, hvis situasjonen i Russland mot formodning skulle bli langvarig.

Statsråd Elisabeth Aspaker [10:47:39]: Vi har nå kun én hovedplan, og det er at vi skal få gjenåpnet det russiske markedet for de bedriftene som er stengt ute. Det er hektisk møteaktivitet på norsk side nå for å se på hvordan Mattilsynet raskest mulig skal kunne endre sitt tilsynsmønster for å kunne tilfredsstillende kravene fra russisk side. Vi vet at Danmark har gjort sånne tilpassinger. De kjører ett tilsynssystem mot Russland og har andre tilsynssystem rett mot andre eksportmarkeder. Det kan vi lære av. Hvis det da ikke er andre ting som ligger bak, har jeg god grunn til å tro at vi skal få gjenåpnet disse kanalene, at vi skal få til den dialogen med russiske veterinærmyndigheter, og at vi om relativt kort tid skal få dette inn i normalt gjenge igjen.

Presidenten: Det åpnes for tre oppfølgingsspørsmål – først Ola Elvestuen.

Ola Elvestuen (V) [10:48:46]: Statsråden viser til omfattende møtevirksomhet mellom Mattilsynet og den russiske veterinærtjenesten. Men når det gjelder laks, mener det russiske konkurransetilsynet, FAS, at det finnes et ulovlig kartell som består av de største russiske lakseimportørene, og at disse har et samarbeid med den russiske veterinærtjenesten for å få kontroll over laksemarkedet i Russland. Flere norske lakseeksportører skal angivelig ha blitt presset til å undertegne eksklusive avtaler tilbake i 2011. De som undertegnet disse avtalene med de to største importørene, er i dag ikke utestengt, mens 15 andre lakseslakterier som ikke undertegnet, er utestengt.

Da blir mitt spørsmål: Hvis dette er korrekt – nå strides jo dette av veterinærmyndigheter også i Russland og selvfølgelig importørene – holder det da med møtevirksomhet mellom Mattilsynet og den russiske veterinærtjenesten? Er ikke dette et mye større problem?

Statsråd Elisabeth Aspaker [10:49:57]: Vi er absolutt klar over de rapportene som er kommet på russisk side, og påstander om at det også er konkurransemessig irregulæritet i Russland. Vi har tiltro til at dette er noe som russiske myndigheter ordner opp i på sin side.

På en annen side er det også kontakt mellom russiske FAS og det norske Konkurransetilsynet, for vi er også oppatt av at det ikke skal gjøres noe innenfor denne næringen som bryter med norsk konkurranselovgivning. Så her er det også kontakt på det nivået for at vi også skal håndtere den siden av denne problematikken.

Presidenten: Ingrid Heggø – til oppfølgingsspørsmål.

Ingrid Heggø (A) [10:50:48]: Vi er einige om at Russland er ein veldig viktig marknad for Noreg, og at det er viktig å gjera alt ein kan for å oppretthalda den marknaden og òg få tilgang til nye marknader. Da må vi ha verktøy utover det som heiter hektisk møteaktivitet. Nofima fekk eit kutt på 10 mill. kr av regjeringa Solberg, Mattilsynet fekk òg kutt – midlar som skulle gått nettopp til auka marknadstilgang.

Eg skal ikkje gjera slik som Erna Solberg gjorde i denne salen i 2006, å forlanga at ministeren skal setja seg på første fly til Russland og ordna opp. Spørsmålet mitt er: Kva konkret vil ministeren gjera for å betra og auka marknadstilgangen for norsk fisk i Russland, men òg i andre land?

Statsråd Elisabeth Aspaker [10:51:36]: Det jobbes veldig godt både innenfor Norges sjømatråd, Nofima og andre aktører som driver med forskning, innovasjon og produktutvikling. Næringen tar også et viktig ansvar for å tilpasse seg og møte den markedsmessige etterspørselen etter flere produkter og kanskje andre produkter enn det vi tilbyr i dag.

Jeg mener at det budsjettet som ble vedtatt før jul, vrir på noen midler, men er veldig tydelig på at her er det viktig med mer markedsinnsats, og det er viktig med mer produktutvikling. Norges sjømatråd jobber veldig godt og har klare planer for 2014 om hvordan man skal gå ut i både gamle og nye markeder, og jeg håper inderlig at vi skal få på plass en handelsavtale med India ganske snart, og at det store markedet der også vil bety en ny åpen dør for viktige norske fiskeslag ute i en stor verden.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:52:42]: Denne spørsmålsrunden viser at dette er et alvorlig og egentlig komplekst spørsmål, og disse spørsmålene om markedsadgang er svært viktig for norsk fiskerinæring – særlig til Russland.

Det er bra at en gjennomgår systemet. Det er bra at Sjømatrådet gjør jobben sin, og det er bra at Mattilsynet skal gjennomgå rutiner. Men det har også kommet fram en del alvorlige påstander. Påstandene i Dagens Næringsliv for et par dager siden om mulig kartellvirksomhet er alvorlige påstander. Spørsmålet er også om hvordan en fra regjeringens side vil gjennomgå disse spørsmålene, og om stats-

råden på noen måte vil ta initiativ politisk til også å drøfte disse spørsmålene med russiske kolleger.

Statsråd Elisabeth Aspaker [10:53:27]: Jeg tror det er viktig her å ikke blande kortene. Vi har et norsk konkurransetilsyn som er tett på denne saka, som ser på og som skal forsikre seg om at det ikke skjer noe irregulært på norsk side. Det som gjelder de interne forholdene i Russland, har vi tiltro til at russiske myndigheter skal gripe fatt i. Også de er interessert i at vi skal få eksporten av fisk til å fungere.

Dette er også et saksfelt som vi fokuserer på i regjeringen, og som vil bli tatt opp i de sammenhengene hvor vi har politisk kontakt med Russland.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Bård Vegar Solhjell (SV) [10:54:26]: Spørsmålet mitt går til finansministeren.

Eg kan vanskeleg tenkje meg noko meir meningsfylt å engasjere meg i politisk i dette hundreåret vårt enn klima- og miljøspørsmål. Regjeringa har førebels hatt som ein viktig inngang til det ikkje å prioritere det i den store samanheng. Det er ikkje ein del av dei åtte hovudområda som dei har prioritert. Dei er systematisk fråverande frå Erna Solberg i store samanhengar.

I lys av det eg høyrde Siv Jensen sa i stad om at ho ikkje kunne seie seg einig i at det er forskjell på Framstegspartiet i opposisjon og posisjon, er det vel verdt å merke seg òg at Framstegspartiet no styrer hovuddelen av norsk klimagassutslepp gjennom Ketil Solvik-Olsen, Tord Lien, Per-Willy Amundsen og ikkje minst Siv Jensen, som no er ein av Noregs viktigaste klimapolitikarar.

Ho har mange verktøy. Eitt av dei er Statens pensjonsfond utland, populært kalla oljefondet. Det er no ein brei internasjonal debatt om det fenomenet som vert kalla karbonbobla – at skal vi løyse klimaproblemet, må minst to tredjedelar av verdas fossile ressursar verte liggjande under bakken. Samtidig er det føresett for investeringane i selskapa at dei vert henta ut. Det er sjølv sagt eit høgaktuelt tema for Noreg. Det er få tema eg som statsråd fekk spørsmål om så ofte, kanskje ved sida av regnskogsatsinga, som det norske fondet. Vi har dei etiske retningslinene, der vi kan velje å vere ein leiar og trekkje oss ut frå fossile ressursar om vi ønskjer det, men òg av økonomiske grunnar. Vi har ei dobleleksponering som stor produsent saman med tunge interesser gjennom pensjonsfondet.

Så har eg lagt merke til at dette forslaget frå SV og andre har blitt kraftig avvist. Statssekretær Bjørnestad sa på NRK: Eg ser på dette som den verste form for dobbeltmoral – ikkje ein vanleg dobbeltmoral, men den verste form for dobbeltmoral. Mitt spørsmål til Siv Jensen er: Er det i det heile aktuelt for regjeringa å sjå på endringar i SPU for å redusere eksponeringa mot fossil energi? Og er ho einig i at Noreg har eit spesielt ansvar på grunn av vår rolle som petroleumsprodusent til å bidra til mindre fossil energi internasjonalt?

Statsråd Siv Jensen [10:56:38]: La meg først si at jeg mener det er direkte galt når Bård Vegar Solhjell påstår at denne regjeringen ikke har klima- og miljøfokus. Det har vi. Vi har ambisjoner om å føre en offensiv og målrettet miljø- og klimapolitikk. Selv om det ikke er definert som ett av de åtte hovedsatsingsområdene, går det som en rød tråd gjennom hvert enkelt av de åtte hovedsatsingsområdene og regjeringsplattformen.

Så til spørsmålet om Statens pensjonsfond utland. Vi hadde en god debatt i Stortinget basert på et representantforslag fra SV før jul, hvor en del av disse spørsmålene var gjenstand for diskusjon. Jeg sa da at vi vil komme tilbake til alle disse spørsmålene i forbindelse med den meldingen vi skal legge frem for Stortinget i løpet av våren. Der kommer vi til å gå gjennom mange ulike problemstillinger. Vi kommer til å kvittere ut spørsmålene fra Strategirådet, som har jobbet med uttrekksspørsmål og organisering, og sett på videreføring og videreutvikling av etiske problemstillinger knyttet til forvaltningen av fondet. Og som jeg også varslet før jul, kommer vi selvsagt til å følge opp og gi noen svar i hvert fall på en del av de spørsmålene som var gjenstand for debatt i Stortinget før jul.

Vi har merket oss at det er ulike syn på dette spørsmålet fra Stortingets side, men jeg har lyst til å si, som jeg også sa da, at noe av det som har vært bredt forankret, og som det har vært bred enighet om i Det norske storting, er at det fondet er uegnet som både utenrikspolitisk og miljøpolitisk virkemiddel. Hvis denne salen ønsker å ta beslutninger av miljøpolitisk karakter, må det gjøres på en annen måte enn hyppig å endre forvaltningspraksisen av fondet. Det skal først og fremst være en finansiell investor. Da må vi sørge for at vi har en langsiktig og forutsigbar forvaltning av fondet.

Bård Vegar Solhjell (SV) [10:58:37]: Som eg sa i i mitt spørsmål, er det gode grunnar, òg økonomisk, for Noreg til å sjå på eksponeringa vår og risikoen vår ved å vere tungt involvert i verdas fossile energi. I tillegg har vi etiske retningslinjer, der vi har valt å gå inn eller trekkje oss ut basert på eit etisk grunnlag. Vi oppfattar det som langsiktig uklokt å investere i tobakk. Det kan vere pengar å tene på det på kort sikt, men fondet skal investere med æva som perspektiv. Klimaet er i same kategori. Eg vel likevel å tolke svaret relativt positivt, og oppfattar det som om finansministeren opnar for å vurdere om vi skal gjere endringar knytt til våre investeringar i fossil energi.

Så vil eg følgje opp med eit spørsmål, for ho veik heilt unna spørsmålet mitt om ho sjølv og Framstegspartiet meiner at Noreg har eit spesielt ansvar. Tidlegare har ho mange gonger fått spørsmål om korleis ho sjølv ser på klima, og no er ho ein av Noregs viktigaste klimapolitikarar. Er Siv Jensen einig i at det finst menneskeskapte klimaendringar, og at klimaendringane i hovudsak er menneskeskapte?

Statsråd Siv Jensen [10:59:51]: Jeg vil gjenta det jeg sa i stad, nemlig at denne regjeringen har en ganske offensiv holdning til miljø- og klimapolitikken, og vi har ambisjoner om å treffe med de virkemidlene vi lanserer, ikke minst for å få til mye av det den forrige regjeringen snakket

om, men var veldig langt unna faktisk å realisere. Da må vi gå igjennom alle virkemidlene, se systematisk på dem og se om de er innrettet på en slik måte at de faktisk treffer det målet de er tiltenkt å treffe.

Så har jeg også registrert at det går en debatt om den såkalte «karbonboblen». Den er bl.a. initiert av Zero, men det er jo ikke sånn at det er et uniformt syn på dette spørsmålet. Veldig mange ledende økonomer har det stikk motsatte synet av det Zero har lansert, men jeg registrerer at det går en debatt. Det jeg ønsker å gjøre i forbindelse med meldingen til Stortinget, er å omtale en del av disse problemstillingene. Jeg har ikke sagt nå at jeg åpner for å gjøre endringer. Det jeg sier, er at vi skal redegjøre for disse spørsmålene når vi kommer med meldingen til våren.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgings-spørsmål – først Snorre Serigstad Valen.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:01:12]: Nå håper jeg vi kan få et helt konkret svar. Finansministeren sa at «regjeringen har en ganske offensiv holdning til miljø- og klimapolitikken».

Hvis man tror på det overveldende flertall av forskere, som mener at menneskeskapte klimaendringer er en stor trussel for kloden, er en offensiv klimapolitikk en god investering. Det koster penger, men det er utgifter til inntekts ervervelse, og det er helt påtrengende for å redde kloden. Hvis man ikke tror at menneskeskapte klimaendringer er et problem eller en endog ikke tror på menneskeskapte klimaendringer i det hele tatt, vil det være en meningsløs ressursbruk.

Nå er Siv Jensen en av landets viktigste klimapolitikere. Jeg vil ha et helt tydelig svar. Tror finansministeren på menneskeskapte klimaendringer, og er hun enig i at de medfører en stor risiko og et problem for kloden?

Presidenten: Hovedspørsmålet knyttet seg til Statens pensjonsfond utland og anvendelsen av det. Siv Jensen kan velge hvorvidt hun vil svare eller ikke.

Statsråd Siv Jensen [11:01:21]: Denne debatten har jeg hatt med SV tidligere – også før jeg ble statsråd – og jeg har for lengst bekreftet at Fremskrittspartiet erkjenner at mennesker er med på å påvirke dette.

Det diskusjonen må handle om, er jo ikke det sporet. Det er om hvilke tiltak og hvilke virkemidler vi skal iverksette for å oppnå mål. Det er jo den mye mer interessante debatten rundt dette. Jeg registrerer at etter åtte år med rødgrønn regjering var man ganske langt unna måloppnåelse. Man hadde utfordringer med å levere på mange viktige områder. Denne regjeringen har sagt at den ønsker å gå igjennom alle virkemidlene i klima- og miljøpolitikken, fordi vi mener det er mulig å innrette dette på en mer offensiv og mer målrettet måte. Det kommer vi til å gjøre, og vi kommer til å komme tilbake til det til Stortinget på egnet måte.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgings-spørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [11:03:21]: Det er riktig som finansministeren sier, vi hadde en god debatt om dette før jul, og jeg går ut fra at finansministeren tar med seg det som var stemningen i Stortinget. Vi får også en ny debatt mer spesifikt om forholdet til kull, og jeg tror hun vil merke seg at det er et flertall i Stortinget som har holdninger her, som regjeringen må reflektere i sitt arbeid.

Så vil jeg bare bekrefte at det i alle fall er Arbeiderpartiets klare syn at man fra denne salen ikke skal drive detalj-investeringer for Statens pensjonsfond utland. Vi skal ha integritet, langsiktighet og forutsigbarhet. Men Norge er et demokrati, og i motsetning til i en del andre land med store fond, er fondet formet litt av hvordan holdningene er i vårt samfunn. Blant annet har vi altså tatt beslutningen om at vi ikke investerer i tobakk, og i regjeringserklæringen står det også at det skal være en høyere profil og satsing på fornybar energi. Det er spennende å følge med på det. Men da vi hadde debatt her i Stortinget før jul, sa Fremskrittspartiets talsmann – min kollega Hagesæter – at det å gå ut av tobakk var dumt, for andre hadde bare kjøpt de aksjene. Da spurte jeg finansministeren: Er hun enig i den beslutningen vi tok, om ikke å investere i tobakk? Og jeg gjentar spørsmålet nå fordi tre spørsmål ikke nyttet før jul: Er hun enig i den beslutningen vi da fattet, om at Statens pensjonsfond utland ikke investerer i tobakk?

Statsråd Siv Jensen [11:04:26]: Den beslutningen står jo, og hvis regjeringen skulle finne på å anbefale endringer i det, vil vi varsle det på egnet måte overfor Stortinget.

Jeg har merket meg, slik Gahr Støre også sier, de signalene som har kommet fra Stortinget bl.a. knyttet til kull. Det betyr at regjeringen vil måtte omtale den problemstillingen på egnet måte i forbindelse med meldingen som kommer til Stortinget. Det er mange viktige spørsmål, og vi kommer også der til å gi en bred omtale av Strategirådets anbefalinger. Vi kommer til å gi en omtale av de spørsmålene vi selv har omtalt i regjeringsplattformen, som bl.a. handler om fornybar energi. Det er mange viktige, store og tunge problemstillinger som vil bli berørt, men jeg er veldig glad for at Gahr Støre er så tydelig på at man skal ha en forutsigbar og langsiktig forvaltningshorisont for fondet. Det har tjent oss godt. Derfor kan vi ikke gjøre brå endringer etter daglige, politiske innspill fra Stortinget. Vi må tenke grundig gjennom hva vi gjør, det har Stortinget gjort gjennom alle år, og det håper jeg vi fortsetter med.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgings-spørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:05:42]: Det er interessant når SV spør om SPU og investeringer, for de rød-grønne partiene stemte i vår mot Kristelig Folkeparti og Venstres forslag om å vurdere å kutte investeringer i kullvirksomhet.

I samarbeidsavtalen mellom Venstre, Kristelig Folkeparti og regjeringspartiene står det at partiene bygger sin politikk på forvalteransvaret og føre-var-prinsippet og vil føre en offensiv klimapolitikk og forsterke klimaforliket. Regjeringa var tydelig på at klima skulle gjennomsyre alle

politikkområder, og spørsmålet mitt er: Hvilke tiltak ser statsråden for seg at skal gjøres på områder som statsråden har ansvar for?

Statsråd Siv Jensen [11:06:28]: Nå er det først og fremst miljø- og klimaministeren som har hovedansvaret for de konkrete tiltakene på dette området, så det er jeg helt sikker på at hun vil kunne svare Stortinget på på egnet måte.

Hovedspørsmålet her handler jo om Statens pensjonsfond utland og hva slags forvaltning vi skal ha av det i fremtiden, og jeg har altså mange ganger varslet Stortinget om at vi på egnet måte vil omtale en lang rekke av disse spørsmålene i den årlige meldingen til Stortinget som kommer til våren.

Jeg har registrert at det er mange syn, både når det gjelder uttrekk av kull, og når det gjelder andre debatter rundt karbonspørsmål. Dette er tunge, krevende spørsmål, ikke minst når det gjelder den langsiktige forvaltningen av Statens pensjonsfond utland, som vi må gi en bred omtale av i den meldingen som vi legger frem på vårparten.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgings-spørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [11:07:28]: Når en skal løse et problem, er det ikke uvesentlig om de som er satt til å løse problemet, mener at problemet er et problem eller at det ikke er et problem. Jeg mener derfor det er viktig, når vi skal få en strategi for Statens pensjonsfond utland, å vite om de vurderingene som er gjort, og som Stortinget da vil få, er skrevet og gjort av en finansminister som tror på menneskeskapte endringer, eller av en partileder og en finansminister som ikke tror at de er menneskeskapte.

Derfor vil jeg gjenta spørsmålet: Tror finansministeren at klimaendringene er menneskeskapte?

Statsråd Siv Jensen [11:08:25]: Det spørsmålet har jeg altså nå svart på en lang rekke ganger – òg til spørsmålet om Statens pensjonsfond utland.

Hovedformålet med forvaltningen av Statens pensjonsfond utland er å sørge for at vi opptre langsiktig og forutsigbart fordi det er store verdier vi forvalter på vegne av det norske folk. Det har lenge vært bred enighet om vi skal ha den forutsigbarheten i forvaltningen, og at fondet skal være en finansiell investor. Det er krevende å blande et mål om finansiell investeringsprofil med mange ulike, politiske hensyn. Derfor har man jo hele tiden vært så klar på at fondets hovedmål skal være å være en finansiell investor, og at utenrikspolitiske, miljøpolitiske og klimapolitiske spørsmål først og fremst skal vedtas av Stortinget på andre måter og gjennom å bruke andre virkemidler. Men så har jeg registrert at det er stor interesse for å omtale disse spørsmålene, ikke minst fordi Statens pensjonsfond utland er tungt inne i selskaper som er omfattet av dette. Derfor vil vi komme tilbake til dette på egnet måte til våren.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgings-spørsmål.

Ola Elvestuen (V) [11:09:54]: Først: Jeg er ikke så opptatt av hva statsråden måtte mene, jeg er opptatt av hva hun gjør. Så vil jeg gratulere med at hun nå har ansvar for et budsjett som har en mer offensiv klimapolitikk enn det vi har sett de siste åtte årene. Det er til og med en liten endring og start på et grønt skattesifte, som jeg omtalte tidligere.

Men så til Statens pensjonsfond utland: Jeg vil gjerne spørre litt mer presist, for statsråden sier at hun vil omtale problemstillingen om Statens pensjonsfond utland kan brukes mer offensivt for å oppnå klimamål. Mitt spørsmål blir om hun ikke bare vil omtale og problematisere, men om hun vil legge fram et konkret forslag til hvordan SPU kan innrettes, sånn at en kan bidra positivt for å redusere klimagassutslipp internasjonalt.

Statsråd Siv Jensen [11:10:45]: Jeg tror representanten Elvestuen vet utmerket godt at hvis regjeringen har ambisjoner om å fremme konkrete forslag til endringer, gjør vi det i forbindelse med den bebudede meldingen til våren. Det vil være veldig lite klokt av meg nå å varsle endrede innretninger enten den ene eller den andre retningen, rett og slett fordi det påvirker fondet, og det mener jeg vil være uansvarlig. Derfor har vi varslet – som er helt vanlig – at vi i meldingen som er en årlig foretelse, omtaler alle disse spørsmålene bredt og i forbindelse med den i så fall fremmer forslag til endringer hvis vi mener det er riktig.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Ingrid Heggø (A) [11:11:46]: Spørsmålet mitt går til fiskeriministeren.

Torsken og kvitfisknæringa er i fokus for tida. Striden står om Røkke sine fiskekvotar, som er verdt mellom 1 mrd. kr og 1,5 mrd. kr samt dei årlege meirinntektene frå fangst, produksjon og vidaresal av fisken. Røkke fekk i si tid kjøpa ei rekkje fiskebedrifter med trålarar og kvotar under føresetnad av at fisken vart levert til fabrikkane på land, og såleis sikra arbeidsplassane i nordnorske fiskevær og byar.

Våren 2012 forsøkte Norway Seafoods å samla hovudtyngda av produksjonen på to anlegg – Båtsfjord i Finnmark og Stamsund i Nordland. Desse planane vart lagt bort fordi det ikkje var politisk vilje til å lempa på konsernet si leveringsplikt. Dåverande fiskeriminister slo m.a. fast at dersom ein la ned produksjonen i Hammerfest, så vart kvotane liggjande igjen på kaikanten.

Kan den noverande fiskeriministeren gi same forsikring til dei lokalsamfunna det gjeld?

Statsråd Elisabeth Aspaker [11:13:01]: Jeg har, som representanten Ingrid Heggø, registrert at det foregår en prosess i Norway Seafoods hvor man vurderer hva slags fremtidig struktur man mener det er mulig å ha når det gjelder foredling og levering, og hva bedriften mener det er mulig å skape lønnsomhet rundt. Dette er kanskje en av norsk fiskerinærings virkelig store utfordringer fremover, hvordan vi med et så fantastisk råstoff skal greie å få til videreforedling og skape merverdier av denne ressurs-

sen i Norge. Når det ikke finnes enkle svar på dette, er det også – jeg holdt på å si – et uttrykk for at den forrige regjeringen nedsatte et offentlig utvalg, det såkalte Tveterås-utvalget, som har fått i mandat å snu enhver stein for å se på hele verdikjeden og hvordan man skal innrette fiskerinæringen i fremtiden for at den fortsatt skal kunne skape trygge og lønnsomme arbeidsplasser, og slik at vi skal få mer verdier ut av de store ressursene som nå er i havet utenfor Norge. Det er en velsignelse for oss, men det er ingen selvfølge at vi lykkes i å ta ut de merverdiene. Dette utvalget jobber nå.

Regjeringen har i sin plattform også vært veldig tydelig på at vi har store ambisjoner for at norsk fiskerinæring skal bli en sånn ny, tung og tydelig fot å stå på for Norge. Vi har en todelt økonomi, men det nytter ikke å ha den ambisjonen hvis vi ikke samtidig greier å bygge lønnsomhet inn i næringen. Men jeg er i dag ikke klar for å si hva som er fasiten for fremtiden. Nå må dette utvalget få jobbe seg ferdig, og så setter jeg min lit til at det sitter flinke folk fra næringen, flinke folk med økonomisk kompetanse og flinke folk med innsikt i regelverket der, som skal kunne gi oss gode råd om hvordan vi skal spille norsk fiskerinæring enda sterkere og bedre i fremtiden.

Ingrid Heggø (A) [11:15:09]: Eg klarte ikkje å fanga opp at statsråden kom med ei forsikring om leveringsplikta, men det som folk sit igjen med, er det som Høgre og Framstegspartiet sa i valkampen. Fiskeripolitisk talsmann i Høgre var klinkande klar og sa at leveringsplikta skulle oppretthaldast, og Framstegspartiet var veldig klar. Så eg skjønar ikkje heilt at ikkje ministeren kan seia det same no når dei har kome i posisjon, som det dei sa i opposisjon. Men eg har skjont at dei diskuterer regional levering.

Spørsmålet mitt er: Kor stor skal denne regionen i tilfellet vera? Dersom det vert regional leveringsplikt, er det Nord-Noreg som vil vera leveringssona? I så fall: Meiner ministeren at leveringsplikta vil verta overheldt dersom det vert levert til Nord-Noreg?

Statsråd Elisabeth Aspaker [11:16:11]: Dette er et spørsmål som vi nå jobber med for å se på hvordan det fremtidige leveringsregelverket skal se ut. Vi er i nær dialog med næringen, og vi er opptatt av at vi skal skape rammebetingelser rundt en av Norges viktigste næringer som gjør at det skal kunne skapes trygge arbeidsplasser og være lønnsomt i fremtiden. Da synes jeg kanskje det er litt mye forlangt at denne regjeringen, etter tre og en halv måned ved makten, skal svare på de store spørsmålene som den forrige regjeringen brukte åtte år på ikke å greie å svare på.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først representanten Else-May Botten.

Else-May Botten (A) [11:17:07]: Jeg registrerer at vi i hvert fall er enige om bekymringen for hvitfisknæringen, og at statsråden er opptatt av å finne løsninger på lønnsomheten for næringen, men ikke nødvendigvis er spesielt konkret.

Når statsråden har den bekymringen, er det forunder-

lig at Solberg-regjeringen i sitt budsjett faktisk kutter i det marine verdiskapingsprogrammet med 34 mill. kr for dette året. Det er nettopp midler som er rettet mot hvitfisknæringen, det går på teknologiutvikling, markedsarbeid og kvalitetsbehandling.

Så: Hvordan stemmer dette med det statsråden nå sier med tanke på sin bekymring ut fra det den næringen faktisk trenger?

Statsråd Elisabeth Aspaker [11:17:59]: Fra dag én – fra min første dag som fiskeriminister – har jeg hatt tett og god dialog med næringen. Det må ikke forundre den forrige regjeringen om den nye regjeringen vil gå noen andre veier enn den forrige regjeringen gjorde. Vi har en annen politikk på dette området, vi har signalisert andre typer satsinger, f.eks. skal vi i løpet av denne våren legge fram en levedelagringsstrategi for torsk som vi vet at næringen nå er moden for å kunne ta i bruk. Vi har økt kvoten som skal kunne brukes til levedelagring fra 1 000 tonn til 4 000 tonn. Vi kan strekke sesongen, vi kan få bedre betalt for fisken – det er bra for fiskerne, det er bra for Norge. Sånn kommer vi til å prøve å tenke nytt og prøve å finne andre muligheter for en næring som i dag har mye mer fisk å holde på med, men eksportstatistikken viser dessverre at vi ikke får betalt for den fantastiske råvaren som torsken er.

Så her må det tenkes nytt – forskning og innovasjon – og så skal vi ... (presidenten klubber).

Presidenten: Tiden er ute.

Rigmor Andersen Eide – til oppfølgingsspørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:19:14]: Spørsmålet om aktivitets- og leveringsplikt for Norway Seafoods ligger til behandling i Fiskeridepartementet, og det spekuleres nå i om regjeringa gjennom tidligere uttalelser har gjort noen forhåndstilsagn som gjør at Norway Seafoods kan legge ned flere fiskeribedrifter.

Er dette rett, eller kan statsråden avvise slike spekulasjoner?

Statsråd Elisabeth Aspaker [11:19:41]: Det er ikke gitt noen forhåndstilsagn til noe som helst. Vi er valgt på en regjeringsplattform hvor vi har sagt noe om at vi må se på alle sider av næringen, for vi har noen store utfordringer i dag. Det er det vi har sagt, og så må vi komme tilbake til de enkelte sakene når det eventuelt blir et tema i departementet.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [11:20:13]: Jeg skjønner at statsråden mener at det er mye forlangt at en skal kunne svare etter tre og en halv måned, men hennes partifeller svarer jo i valgkampen. De svarte helt klart og tydelig at leveringsplikten sto fast. De overbød til og med de rød-grønne representantene på den. Det er jo merkelig hvis statsråden her i Stortinget ikke kan bekrefte det som hennes eget parti lovet i Nord-Norge under valgkampen.

Når det så gjelder hvitfisksatsingen, er det slik at det

første denne regjeringen gjorde da de kom inn i kontorene, var å kutte et titalls millioner kroner til nettopp hvitfisknæringen. Jeg skjønner at statsråden nå er bekymret for hvitfiskindustrien, og spørsmålet er: Vil de titalls millioner kroner bli lagt inn igjen i budsjettet – og satset på – når statsråden nå endelig ser alvor for hvitfiskindustrien?

Statsråd Elisabeth Aspaker [11:21:00]: Vi har klare ambisjoner om at vi skal ha en fiskerinæring som er til stede på kysten, vi skal ha en differensiert flåte som skal få levert fangsten sin, og vi skal få opp bearbeidingsgraden til og med i Norge. Da må vi nå vente på dette offentlige utvalget som er satt ned, og som skal gi oss gode råd på dette området. Det ville være ganske spesielt, tror jeg, hvis vi nå denne våren hadde kortsluttet mange av de viktige spørsmålene som dette utvalget skal jobbe med. Her er det absolutt behov for å gjøre ting, men vi skal nå vente på de rådene som skal komme fra næringen, og fra de ekspertene som jobber med dette.

Så har jeg bare lyst til å si at det fortsatt er mye midler tilgjengelig, og vi har snudd og vridd og gjort noen andre typer prioriteringer, sånn at f.eks. levedelagringen av torsk er en viktig nysatsing for å gjøre noe og fornye denne delen av næringen.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [11:22:13]: Jeg skal gi statsråden en siste sjanse til å svare på om det er slik at Høyre og Fremskrittspartiets representanter løp rundt i hele valgkampen og narret folk med at de var for leveringsplikten. Går det ikke an å si nå at det er man for? For hele kjernen i at det skal kunne være virksomhet og arbeidsplasser på land, er jo at de faktisk får råstoffet inn på land. Da er det litt merkelig at regjeringen sier at de skal gjøre mye, men de vil ikke vurdere dette. De skal få opp bearbeidingsgraden. Hvis de skal få opp bearbeidingsgraden, må man vel være opptatt av at det kommer noe fisk på land som er å bearbeide.

Ministeren sa også at man ikke kan kortslutte leveringen. Nei, man kan ikke det, og derfor er mitt spørsmål: Mener fiskeriministeren at det er liv laga for arbeidsplasser på land uten leveringsplikten?

Presidenten: Presidenten er litt usikker på om «narret folk» er et parlamentarisk uttrykk, men lar det gå.

Statsråd Elisabeth Aspaker [11:23:23]: Jeg oppfatter ikke at man har sagt at leveringsplikten nødvendigvis skal bestå akkurat som i dag. Det man har stilt spørsmål ved, er om man skal tenke region, om man skal se på om det er andre muligheter som også må være til stede for at man skal kunne få den lønnsomheten inn på landsiden, som er den store utfordringen for norsk sjømatindustri i dag.

Så registrerer jeg bare at i næringen i dag jobbes det godt, man tenker nytt, man gjør investeringer. Det er en klar vilje til å ta i bruk den enormt verdifulle ressursen som bl.a. rekordhøye torskekvoter utgjør, så jeg ser ikke den

trusselen. Men jeg ser at en næring som fiskerinæringen, som er i ferd med å bli en stor og enda viktigere industri i Norge, også må kunne få lov til å diskutere sine rammebetingelser og se på om det som var gårsdagens løsninger, er morgendagens løsninger.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er omme.

Sak nr. 2 [11:24:30]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det foreligger en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Rasmus Hansson til kommunal- og moderniseringsministeren, er overført til landbruks- og matministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 7, fra representanten Audun Lysbakken til justis- og beredskapsministeren, blir tatt opp av representanten Gina Knutson Barstad.

Spørsmål 8, fra Heikki Eidsvoll Holmås til olje- og energiministerens, er overført til klima- og miljøministeren som rette vedkommende. Spørsmålet blir tatt opp av representanten Ingunn Gjerstad.

S p ø r s m å l 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Rasmus Hansson til kommunal- og moderniseringsministeren, er overført til landbruks- og matministeren som rette vedkommende.

Rasmus Hansson (MDG) [11:24:57]: «Tross politiske mål om det motsatte fortsetter nedbyggingen av norsk matjord i stor stil. Med statsrådets godkjennelse rett før jul vil mer av landets beste matjord forsvinne med utbyggingen av IKEA i Vestby og nye boliger i Trondheim. I motsetning til regjeringen har IKEA imidlertid satt som forutsetning at matproduksjonen i området skal opprettholdes.

Vil statsråden la seg inspirere og gå inn for en nullvisjon for jordtap i Norge?»

Statsråd Sylvi Listhaug [11:25:34]: Jordvernsspørsmålet har fått stor oppmerksomhet siden ny regjering tiltrådte. Senest i forrige uke var temaet oppe i en interpellasjonsdebatt her i Stortinget, der også representanten Hansson deltok. Jeg er glad for at samtlige representanter som tok ordet, var klare på at vern av matjord er viktig. Samtidig hørte jeg også at de aller fleste partiene sa at jordvernet må avveies mot andre samfunnshensyn. Omdisponeringstillene over tid viser da også at dyrket mark har blitt

omdisponert uansett hvem som har sittet i regjering. I vår politiske plattform sier denne regjeringen tydelig at vi vil ta vare på god matjord, men balansere mot storsamfunnets behov.

Regjeringen er opptatt av matproduksjonen i Norge. Vi ønsker ikke bare å opprettholde, men øke produksjonen av mat. Hovedformålet med landbrukspolitikken skal være en kostnadseffektiv landbruksproduksjon. Vi må derfor ta vare på store og gode jorder. I tillegg må arealene utnyttes godt. Vi må sørge for høyest mulig produksjon på de arealene vi har til disposisjon. Jeg ønsker å få opp produksjonen bl.a. gjennom å sørge for at flere eier den jorden de driver.

Jeg må likevel svare et tydelig nei på representantens konkrete og visjonære spørsmål. Jeg ønsker å være realpolitiker, og jeg har ikke som ambisjon å gå inn for en nullvisjon for tap av dyrket mark i Norge. Til dette er det altfor mange andre samfunnshensyn som også må ivaretas.

Jeg tror at selv Miljøpartiet De Grønne ville få problemer med å nå sine mål dersom vi innfører en nullvisjon. Hvordan skal Miljøpartiet De Grønne få bygget ut jernbaneinfrastrukturen uten å omdisponere dyrket mark? Og hvordan skal vi greie å bygge boliger tett på kollektivknutepunkter, så folk kan la bilen stå, uten å ta noe dyrket mark overhodet? Til og med bygging av sykkelveier kan bli en utfordring med representantens nullvisjon.

I mange kommuner ligger den dyrkede marken som et belte mellom boligbebyggelsen og marka. Hvordan vil representanten Hansson stille seg hvis valget står mellom å bygge ut på jorder eller å bygge i marka? Og hva hvis valget står mellom dyrket mark og et verdifullt våtmarksområde med mye biologisk mangfold?

Mitt svar på jordvernutfordringen er at kommunene må gjøre en enda bedre jobb. Jeg vil derfor, som jeg også sa under interpellasjonsdebatten forrige uke, ta initiativet til en dialog med KS om hvordan dyrket mark kan ivaretas bedre i kommuneplanarbeidet.

Jeg er også overbevist om at større og mer robuste kommuner er en klok løsning. Store og gode fagmiljøer som vurderer store arealer under ett, vil kunne utforme gode arealplaner som ivaretar dyrket mark. En kommune-reform er et av de viktigste grepene for å få til en bedre arealplanlegging.

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Rasmus Hansson (MDG) [11:28:27]: Jeg takker statsråden for svaret.

Spørsmålet mitt var opprinnelig stilt til kommunal- og moderniseringsministeren, fordi regjeringen jo har valgt å overføre forvaltningsansvaret for plan- og bygningsloven til det nye Kommunal- og moderniseringsdepartementet med en begrunnelse om at en tverrsektoriell helhetlig planlegging er nødvendig for å sikre både gode klima- og miljøløsninger på lang sikt.

Det er jo hyggelig at landbruksministeren trives på Stortinget, men jeg må konstatere at kommunal- og moder-

niseringsministeren velger første anledning til ikke å svare Stortinget på hvordan det helhetlige ansvaret vil bli utøvd når det gjelder jordvernet.

Da er det interessant å stille spørsmålet til landbruksministeren: Hvem i regjeringen er det som har hovedansvaret for å ivareta jordvernpolitikken i årene framover?

Statsråd Sylvi Listhaug [11:29:37]: Det er helt klart slik at jeg som landbruksminister har et viktig ansvar for å gi signal ut til kommuner, fylkesmenn og fylker om hvordan en skal forholde seg til omdisponering av jordbruksareal. Så er det slik at kommunalministeren selvfølgelig også har et viktig ansvar, siden han har ansvaret for plan- og bygningsloven.

Det har vært mye diskusjon rundt jordvern den siste tiden, og i denne debatten har jeg deltatt på vegne av regjeringen. Jeg tror at både jeg og representanten Hansson er enig i at det er viktig med jordvern – representanten Hansson går nok en del lenger enn det jeg gjør. Jeg mener at nettopp samfunnshensyn også må ivaretas, men jordvern er viktig for denne regjeringen. Det er også derfor vi både tar initiativ overfor KS og har igangsatt en prosess med en ny kommunereform.

Rasmus Hansson (MDG) [11:30:35]: Landbruksministeren og regjeringen understreker stadig at man ikke bare vil ta vare på matjord, men at man også vil prioritere storsamfunnets øvrige behov. Summen av det er selvfølgelig en oppskrift på fortsatt tap av vår beste matjord. Gjennomsnittet i mange år har vært 7 500 dekar i tap. Det har vært et mål i den landbruksmeldingen som kom i 2011–2012, Velkommen til bords, på 6 000 dekar. Selv det er i løpet av ti år 60 000 dekar, og det er kommet forslag her i Stortinget om enda lavere mål.

Spørsmålet til landbruksministeren vil være: Hva er regjeringens spesifikke mål for videre tap av matjord i Norge i den perioden den har tenkt å sitte?

Statsråd Sylvi Listhaug [11:31:32]: Vårt mål er å holde omdisponeringsgraden så lav som mulig, men det må balanseres mot samfunnshensyn. Og denne regjeringen har en mer offensiv holdning når det gjelder utbygging av veier, infrastruktur og jernbane, f.eks., enn det den forrige regjeringen hadde. Det kan selvfølgelig bety at det vil bli bygd ned noe mer i den sektoren. Men vi skal holde igjen alt vi kan på andre områder.

Det er også viktig i denne debatten å ha med seg at det nydyrkes mer areal i Norge enn det som går ut av drift – hvert eneste år. Mye av det arealet som går ut av drift, blir ikke bygd ned, men det går ut av drift fordi noen slutter å produsere, noen slutter å slå, noen slutter å bruke arealet. Det er fullt mulig – hvis det skulle komme en situasjon der en trengte det – å ta det opp igjen, benytte det på nytt.

Så er det også viktig å si at næringen selv, landbruket, bygger 1 500 driftsbygninger hvert år. Det betyr at de må omdisponere jordbruksareal til å få opp disse bygningene, så det å ha en nullvisjon er ganske urealistisk.

Spørsmål 2

Jan Böhler (A) [11:32:58]: Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til kommunal- og moderniseringsministeren:

«Siden 1965 har fire statlige utredninger, bl.a. Hovedstadsutvalget i 1997, konkludert med at det er behov for endringer i fylkes- og kommunestrukturen i hovedstadsområdet for bedre å løse oppgaver som arealplanlegging, boligbygging, næring, vei- og kollektivutbygging m.m. Det samme har vært tema i flere andre pressområder, som Stavanger-regionen. Til nå har diskusjonen om kommune- og fylkesreform handlet om små kommuner.

Vil statsråden også ta opp endringer i storbyområdene i sitt videre arbeid med reformen?»

Statsråd Jan Tore Sanner [11:33:39]: Når regjeringen har satt gjennomføringen av en kommunereform på dagsordenen, er dette ut fra en analyse av utfordringene i hele landet. Vi har et mangfoldig land, og utfordringene vi står overfor, særlig sett i lys av befolkningsutviklingen og de forventninger og krav som innbyggerne vil ha til et offentlig tjenestetilbud, vil være ulike i ulike deler av landet.

I noen deler av landet vil en viktig utfordring være at tettsteder og byområder sprer seg over flere kommuner. Her må det drøftes og tas stilling til om kommunegrensene er til hinder for hvordan vi kan planlegge og tilrettelegge for et hverdagsliv for innbyggerne der bolig, arbeid og transportbehov blir sett i sammenheng. Også næringslivet er avhengig av funksjonelle kommuner. Det betyr at vi også må se på om tilgjengelige ressurser blir brukt på en mest mulig effektiv måte.

Så derfor er svaret ja på representanten Jan Bøhlers spørsmål. Jeg har nå satt ned et ekspertutvalg som skal gå igjennom og komme med forslag til kriterier for en god kommuneinndeling. I dette arbeidet vil det bli tatt høyde for at vi har kommuner med ulike utfordringer og ulike forutsetninger for å ivareta alle funksjoner på en god måte. Dette ekspertutvalget skal komme med sin første delrapport 24. mars, slik at departementet kan ta dette inn i sitt arbeid med meldingsdelen i kommuneproposisjonen, som legges frem i mai. Jeg vil her legge frem rammene for kommunereformen.

La meg også legge til at jeg de to siste dagene har vært på rundreise i Troms og i bergensområdet, hvor vi nettopp har fått synliggjort forskjellene mellom kommunene og hvilke utfordringer man møter. I noen kommuner sliter man med at det blir stadig færre yrkesaktive bak hver pensjonist, og det er tydelige utfordringer med hensyn til kompetansetiljøene. Bergensområdet vil oppleve en sterk vekst, og der er det behov for å se på hvordan man kan legge til rette for flere boliger og bedre infrastruktur, og hvordan man kan sørge for også god byutvikling. Disse to utfordringene er forskjellige, men begge tilsier at det er helt nødvendig å se på kommunegrensene.

Jan Böhler (A) [11:35:56]: Jeg takker for et positivt svar – også for det enkle svaret ja underveis her. Jeg tror

det vil berike diskusjonen om kommunereformer mye hvis de som er ute i distriktene i de små kommunene, ser at vi også diskuterer andre deler av landet – at det ikke bare er de store som skal ta de små det handler om. For Arbeiderpartiets del har vi i fylkespartiene i Oslo og i Akershus gått inn for en kommune- og fylkesreform i dette området. Vi har også det i vårt stortingsvalgprogram for 2013–2017. I den siste store utredningen om hovedstadsområdet, som kom i 1997, som nevnt, deltok bl.a. daværende gruppeleder i bystyret for Høyre, Michael Tetzschner, nå stortingsrepresentant, og vår finansbyråd den gang i Oslo, Gro Balas, så dette er et spørsmål som de store partiene har vært engasjert i lenge.

Jeg vil spørre litt mer spesifikt: Ser man også på utformingen av incentiver, for det vil være forskjellige incentiver som trengs i disse storbyområdene, kontra det som trengs i småkommuner?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:37:01]: Også svaret på det spørsmålet er ja; vi ser på incentiver. La meg bare understreke at målet med denne reformen er å skape robuste kommuner som kan sikre innbyggerne gode tjenester i ti-årene som kommer, og det handler om å styrke lokaldemokratiet. Begge disse formålene er vesentlige både for byene og byområdene og for de mindre kommunene.

Vi er veldig tydelige på hvor vi vil, nemlig at vi trenger robuste kommuner som kan sikre innbyggerne gode tjenester. Vi har skapt et rom for lokalt og regionalt lederskap. Jeg konstaterer at veldig mange steder i landet er det nå ordførere som fyller det rommet, og som har startet både en debatt og en prosess for å ta høyde for en kommunereform som kommer, fordi utfordringene som både representanten ser, jeg ser, og kommunepolitikerne ser, kommer ikke til å gå over. En kommunereform kommer til å bli gjennomført, og da er det viktig med god dialog både sentralt og mellom det sentrale og det lokale.

Jan Böhler (A) [11:38:08]: Takk for oppfølgingen fra statsråden.

Det er en vekst bare i Oslo og Akershus på 20 000–25 000 mennesker i året, som er flere enn det er i det vi kaller byer på den størrelsen rundt omkring i Norge. Det er klart at det krever en stor beslutnings-evne. Det krever evne til å gjøre de rette veivalgene i løpet av de kommende årene. Vi har jo sett at når det gjelder å løse store oppgaver som kollektivtrafikk, samferdselsutbygging, felles løsninger der, slik som etablering av selskapet Ruter, har det tatt opptil 30 år – hvis man tar hele dette løpet – å få til en utvikling av det samarbeidet som er nå. Vi ser også når vi former Oslopakke 3 – oslopakkene er gode initiativer for samferdsel i området – at det blir et underskudd når det gjelder demokrati. Man må inngå mange kompromisser, og man får mindre beslutningskraft, mindre samlet vilje når det f.eks. gjelder arealplanlegging, kollektivtrafikk, næringsutvikling osv.

Tilleggsspørsmålet gjelder erfaringene fra København og Stockholm (presidenten klubber) ...

Presidenten: Presidenten ber om at man holder seg til taletiden.

Statsråd Jan Tore Sanner [11:39:22]: Vi er opptatt av å lytte til erfaringene fra ulike land og ulike regioner. Jeg er veldig varsom med å si at vi skal følge én reform fra ett land, for ingen land er like. Det er vesensforskjeller mellom Norge og Danmark, ikke minst når det gjelder Norges geografi og det store mangfoldet i våre kommuner. Derfor skal vi lære av andre, men det er viktig at vi tar utgangspunkt i det norske.

For meg er det viktig å invitere til et lokalt og regionalt lederskap. Man har nå, som en ordfører fra Valdres sa til meg, muligheten til å være «på forfot», være med og legge premissene for hva som skal skje. Jeg er helt enig i at i hovedstadsområdet er det noen sentrale utfordringer, ikke minst når det gjelder arealplanlegging, med en kommunestruktur som ble skapt for 50 år siden, og som ikke er tilpasset de utfordringene vi står overfor i dag.

Spørsmål 3

Sonja Mandt (A) [11:40:31]: «1. januar 2015 utløper avtalene for institusjonsplasser i barnevernet. Gjennom budsjettbehandlingen i Stortinget og en tale for Ideelt Barnevernsforum av statssekretær Maria Hoff Aanes er det signalisert vesentlige endringer i det som har vært anbudspraksis, ved at de ideelle og ikke-kommersielle tilbudene ikke lenger skal prioriteres.

Kan statsråden svare for hvordan regjeringen har planlagt å gjennomføre anbudsrunder, og om de vil følge opp samarbeidsavtalen med ideelle som den rød-grønne regjeringen inngikk?»

Statsråd Solveig Horne [11:41:20]: Regjeringens viktigste mål på barnevernsområdet er å gi utsatte barn og unge et best mulig barnevernstilbud. Hensynet til barnets beste skal alltid legges til grunn ved valg av barnevernstiltak til det enkelte barn. Det viktigste er at barn får riktig og god hjelp, uavhengig av hvem som leverer tiltaket.

Ideelle organisasjoner yter en viktig innsats som levedøring av ulike tjenester, ikke bare på mitt fagfelt, men også på helse- og sosialfeltet. De ideelle organisasjonene har høy kompetanse og stort engasjement og kan bidra til nye løsninger på viktige velferdsutfordringer. Regjeringen anerkjenner at ideell sektor er en viktig samarbeidspartner for offentlig sektor i produksjon av helse- og sosialtjenester til befolkningen. Vi vil derfor arbeide for å få til et fortsatt godt samarbeid mellom staten og ideell sektor.

Regjeringen Stoltenberg II inngikk 3. oktober 2012 en samarbeidsavtale mellom staten og ideell sektor, dette representert ved paraplyorganisasjonene. Denne regjeringen ønsker å ha en god dialog med ideell sektor for å drøfte sentrale spørsmål og rammevilkår knyttet til leveranser av helse- og sosialtjenester. Regjeringen har derfor satt i gang et arbeid mellom berørte departementer for å avklare den videre håndteringen av denne avtalen.

Barne- ungdoms- og familieetaten, Bufetat, har i dag

ansvaret for å tilby institusjonsplasser tilpasset den enkeltes behov. Jeg har lyst til å si at i Prop. 106 L for 2012–2013, som ble vedtatt i Stortinget i vår, er det også sagt at kommunene skal ha et mye større ansvar når det gjelder tiltak overfor barn.

Etaten må altså sørge for at alle barn som har behov for det, får et forsvarlig institusjonstilbud. Omtrent halvparten av institusjonstiltakene blir i dag levert av private aktører, dvs. at ideelle organisasjoner og andre private allerede i dag er sentrale aktører for å levere gode tiltak av god kvalitet i barnevernet.

Jeg anerkjenner at ideelle organisasjoner har en lang og verdifull erfaring i arbeidet med å hjelpe utsatte barn, men vi erfarer at det også er andre private aktører som utfører en svært god jobb for å hjelpe oss med hensyn til de barna som trenger det. Regjeringen mener at det viktigste er at utsatte barn blir gitt nødvendig hjelp, uavhengig av hvem som leverer tiltaket. Jeg vil se nærmere på hvordan vi organiserer barnevernet på en best mulig måte, slik at vi oppnår det hovedmålet.

Både kvaliteten i tjenestetilbudet og institusjonens evne til å ivareta grunnleggende behov for brukerne er viktige forutsetninger i dagens tilbud og skal fortsatt være gjeldende i tida framover. Vi skal først og fremst ta hensyn til barnas behov, og det er barnets beste som skal være utgangspunktet i arbeidet for barnevernsbarna.

Sonja Mandt (A) [11:44:14]: Jeg takker statsråden for svaret. Én ting er vi enige om, at det er barnets beste som må være det viktigste, for dette handler om unger og de mest utsatte av dem. Men signalene som gis, er mer utrygghet og mer usikkerhet for både unger og ansatte, når regjeringa og regjeringspartiene sier at all ledig kapasitet skal brukes. Svaret viser at konkurranse og private kommersielle aktører er viktigere å ta vare på enn gode offentlige ideelle tilbud – og med en samarbeidsavtale som har fungert godt. Mange ideelle aktører frykter nå for framtida si, og med god grunn. Trygge ansatte gir trygge barn. Nå legges det opp til utrygghet. Samarbeidsavtalen var et redskap for å oppnå forutsigbarhet. Jeg registrerer hva statsråden sier, men hvordan følger statsråden nå opp dette for å kunne gi trygge forhold for dem av ungene våre som er utsatt?

Statsråd Solveig Horne [11:45:13]: De signalene som jeg har gitt, er helt klart at det til enhver tid er barnets beste som skal telle, at vi til enhver tid skal ha de rette tilbudene til barnet når barnet trenger det. Så har jeg sagt helt klart fra at vi skal gå inn og se på den avtalen som allerede ligger der. Det er signaler som ligger i regjeringsplattformen, og som jeg og flere i regjeringen har gitt, og det gjelder ikke bare denne sektoren. Men når jeg har møte med ideelle aktører, er det vi etterlyser også forutsigbarhet og langsiktighet, og de avtalene som de har hatt de siste årene, har vært avtaler som bare gjelder for to år, og så har det vært forlengelse på ett og ett år om gangen. Det skaper ikke langsiktighet og forutsigbarhet. Derfor blir det regjeringens viktige oppgave her å ha gode avtaler med ideell sektor, men også å dra nytte av og ha gode avtaler med de kommersiel-

le aktørene, for de er også viktige bidragsytere i det viktige arbeidet vi gjør.

Sonja Mandt (A) [11:46:16]: Igjen takk for svaret. Regjeringspartiene sa klart i budsjettinnstillinga for 2014 at all tilfredsstillende kapasitet innenfor barnevern skulle brukes, men det fulgte ikke flere penger med. Konkurranse skjer altså på kvalitet og pris, som statsråden sier, og det enkleste skillet er prisen. I dette tilfellet, og i mange andre, innebærer det tema som lønn og pensjon og de ansattes vilkår. Hvordan vil statsråden sikre at anbudsrunder som nå skal i gang, ivaretar de ansattes vilkår, sånn at de er likeverdige og sammenlignbare, og at det settes krav til det? Vil statsråden stille krav til dette når dette settes ut på anbud nå?

Statsråd Solveig Horne [11:46:56]: Det er akkurat det som er vår oppgave. Når vi har en anbudskonkurranse, akkurat som den forrige regjeringen hadde, er det vi som skriver anbudsdokumentene, det er vi som skriver hvilke krav vi har, og spesifiserer hva vi vil ha i de anbudene, ikke minst i forhold til pris. Så det skal bli ivaretatt på en god måte, slik at vi har et godt tilbud til de barna som trenger det.

Så har jeg lyst til å si at det er forunderlig at Arbeiderpartiet står her og tar opp dette temaet, for det er ikke slik at det ikke har vært anbudskonkurranser og kommersielle aktører under den forrige regjeringen. Snarere tvert imot, det har aldri vært brukt så mye på kommersielle aktører innen barnevernet som under den forrige regjeringen.

Spørsmål 4

Kjersti Toppe (Sp) [11:47:54]: «Legevakt er ein viktig del av den kommunale helse- og omsorgstenesta og den akuttmedisinske kjeden. Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti fremja i Stortinget i juni 2013 eit forslag om ein nasjonal handlingsplan for legevakt, jf. Dokument 8:76 S (2012-2013). Ifølgje innstillinga skulle handlingsplanen byggje på rapport nr. 1-2009 frå Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin.

Vil statsråden leggje fram ein handlingsplan for legevakt, eller har statsråden skifta meining sidan juni 2013?»

Statsråd Bent Høie [11:48:30]: Jeg er enig med representanten Toppe i at legevakt er en veldig viktig del av den kommunale helse- og omsorgstjenesten og den akuttmedisinske kjeden. Jeg har ikke skiftet mening etter at vi overtok regjeringsansvaret. Jeg mener fortsatt at vi trenger en helhetlig tilnærming i arbeidet med å videreutvikle legevaktstjenesten.

Etter at forslaget fra Fremskrittspartiet om en nasjonal handlingsplan for legevakt ble behandlet i Stortinget i juni 2013, er det nedsatt et offentlig utvalg som skal utrede et helhetlig system for håndtering av akutte sykdommer og skader utenfor sykehus.

Jeg har endret og presisert mandatet til dette utvalget. Jeg har gjort presiseringer her fordi jeg er opptatt av å star-

te arbeidet med mer nasjonal sikring av kvalitet i legevaktordningen. Jeg har også hatt et møte med utvalgets medlemmer nettopp for å understreke betydningen av dette arbeidet.

I mandatet har jeg presisert at en «skal vurdere behovet for å utarbeide et forslag til nasjonale krav for legevakt». Innstillingen fra utvalget vil gi et grunnlag for å konkludere i spørsmålet om jeg vil legge fram en helhetlig plan for å styrke legevaktjenesten.

I mellomtiden vil jeg fortsette arbeidet med å styrke kvaliteten i legevakten. I 2014 er det satt av 50 mill. kr til å styrke kvalitet og kompetanse i legevakt. Pengene vil bl.a. gå til å følge opp endringene i akuttmedisinforskriften som nå er under revidering. Forslag til ny forskrift skal etter planen sendes ut på høring nå i vår.

Jeg tar også sikte på å innføre et nasjonalt telefonnummer til den kommunale legevaktsentralen i løpet av 2014. Legevakten skal kunne nås via samme telefonnummer uansett hvor man befinner seg i landet. Felles legevaktnummer er ett av flere forslag i handlingsplan fra Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin.

Om kort tid vil jeg fremme et nytt forslag som skal sikre at nødvendige pasientopplysninger kan følge pasienten gjennom behandlingsforløpet. Vi foreslår enklere informasjonsdeling mellom helseinstitusjonene for å bedre tilgjengeligheten til helseopplysninger for behandlerne. Dette er også et viktig tiltak for å bedre kvaliteten på legevaktjenestene og et spørsmål som Nasjonal kompetansesenter for legevaktmedisin har vært opptatt av.

Jeg ser fram til utredning fra det offentlige utvalget, og vil raskt konkludere med hvordan vi skal følge opp deres anbefalinger, men vil selvfølgelig også underveis gjennomføre viktige tiltak for å styrke legevaktordningen.

Kjersti Toppe (Sp) [11:51:22]: Det offentlige utvalet som statsråden viser til, har to år på seg, etter det eg har lese, til å koma med ei innstilling. Dersom statsråden skal følgja opp dette etterpå det igjen, vil det ikkje skje noko med legevakta i denne stortingsperioden, og det står i stor kontrast til det alvorlet som statsråd Høie i juni i år sa gjaldt for legevaktene. Han kritiserte dåverande helseminister for å laga eit glansbilete ut av den alvorlege situasjonen. Og noverande finansminister Siv Jensen tok den gongen til orde for både kompetanseløft, øyremerkte midlar og ein uavhengig kommisjon for å granska tilstanden i Legevakt-Noreg. Spørsmålet mitt er: Kva meiner statsråden har vorte så mykje betre no enn det var i juni som gjer at statsråden no har mykje betre tid?

Statsråd Bent Høie [11:52:26]: Jeg vil vel tro at også representanten Toppe, som åpenbart er mer enig med denne regjeringen enn den forrige regjeringen i dette spørsmålet – det er på en måte blitt en tradisjon i disse spørretimene at representanten Toppe tar opp spørsmål som Senterpartiet åpenbart må ha tapt i forrige regjering – ønsker fortgang under denne regjeringen. Det er bra. Jeg er glad for at representanten Toppe er utålmodig i saker som vi er enige om. Men jeg regner også med at Toppe mener at det er lurt å få utredet en god ordning. Det

er derfor mandatet til utvalget ble endret, for å få et godt beslutningsgrunnlag.

Men så redegjorde jeg også i mitt svar for at ting ikke skal stå stille selv om et utvalg er blitt bedt om å utrede nasjonale krav. Det er også mulig å forbedre kvaliteten, og jeg redegjorde for en rekke av tiltakene i mitt forrige svar.

Kjersti Toppe (Sp) [11:53:26]: Dette handlar ikkje om kva slags saker Senterpartiet har tapt i regjering. Eg er grunnleggjande opptatt av legevakt, og eg synest det må påpeikast når statsråden går vekk frå nylege forslag som han kom med i opposisjon.

Eg har eit anna spørsmål. I den same saka i Stortinget i juni var det eit mindretal med Høgre, Kristeleg Folkeparti og Framstegspartiet for at overgrepsmottak skulle takast tilbake igjen til primærhelsetenesta. Det vart då vedtatt at spesialisthelsetenesta skulle ha ansvaret for det. Eg lurar på om dette òg er eit område der statsråden går tilbake på det han lovde i opposisjon, og om han no vidarefører overgrepsmottak som eit ansvar tillagt spesialisthelsetenesta.

Statsråd Bent Høie [11:54:24]: For det første er det ikke korrekt det representanten Toppe sier, at vi har gått tilbake på noe som vi sa før valget. Tvert imot, vi er nå i ferd med å gjennomføre det vi sa før valget. Det Høyre og Fremskrittspartiet foreslo i Stortinget, som representanten Toppe den gangen stemte imot, men åpenbart nå er for, var at vi skulle få en nasjonal handlingsplan for legevakt. Høyre og Fremskrittspartiet la ikke fram en ferdig utarbeidet nasjonal handlingsplan for legevakt. Vi fremmet forslag om at det skulle utarbeides en nasjonal handlingsplan for legevakt. Det oppdraget er nå gitt til et offentlig utvalg, et offentlig utvalg som regjeringen som Toppe støttet, satte ned uten å gi utvalget dette oppdraget, selv om utvalget skulle jobbe med den akuttmedisinske kjeden. Så representanten Toppe bør synge både til jobb og fra jobb hver eneste dag for at det har blitt regjeringsskifte, sånn at Toppes politikk nå blir gjennomført og ikke bare snakket om.

Spørsmål 5

Torgeir Micaelsen (A) [11:55:38]: «I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet kunne ikke regjeringen svare på ulike spørsmål om den såkalte ordningen «fritt behandlingsvalg». I statsrådens sykehustale framhevet han «reformen» som en av sine hovedsatsinger, og antydte en konkret tidsplan.

Hva er regjeringens faktiske tidsplan for innfasing av en slik ordning, hvilke lovendringer vil Stortinget måtte vedta, når er ordningen på plass for rus/psykisk helsevern og somatikk, og hvordan skal det finansieres?»

Statsråd Bent Høie [11:56:04]: Fritt behandlingsvalg er, som representanten Micaelsen sier, et viktig skritt for regjeringen i arbeidet med å skape en helsetjeneste som setter pasienten i sentrum, og som vil sikre at flere får raske behandling. Det er en ambisiøs reform, og regjeringen

er godt i gang med arbeidet med reformen. Helseregionene er allerede bedt om å benytte privat kapasitet for å redusere ventetidene, og har også fått øremerkede midler til dette.

Fritt behandlingsvalg skal først skje innen rusfeltet og psykisk helsevern. Målet er, som jeg sa i min sykehustale, at dette skal starte i 2015. Erfaringene skal være med på å utvikle fritt behandlingsvalg også ved de andre områdene innenfor spesialisthelsetjenesten. Dette vil måtte medføre lovendringer, bl.a. i pasient- og brukerrettighetsloven. Forslag til lovendringer vil bli sendt ut på høring i år, og relevant informasjon skal selvfølgelig også legges fram for Stortinget.

Finansiering av ordningen har jeg også snakket mye om tidligere. Prinsippet er enkelt: Personer som har fått rett på behandling fra det offentlige, skal også ha muligheten til å få behandlingen finansiert av det offentlige. De presise detaljene vil også bli lagt fram for Stortinget etter hvert som ordningen skal innføres, i forbindelse med de nødvendige lovproposisjonene som ordningen vil kreve, men også de økonomiske konsekvensene i forbindelse med det årlige budsjettarbeidet fra regjeringen og videre i Stortinget.

Jeg har forståelse for at representanten Micaelsen er utålmodig etter å få denne ordningen på plass, som vil være til stor glede for norske pasienter. Det er jeg også. Men jeg kan forsikre representanten om at vi har et veldig godt tempo i forbindelse med gjennomføringen av denne ordningen.

Torgeir Micaelsen (A) [11:58:13]: Jeg takker for svaret. Det som er utfordringen, er når statsråden i den offentlige debatten henviser til en reform samtidig som han ikke er i stand til å svare på helt grunnleggende spørsmål når Stortinget spør. Det er derfor jeg tar opp saken. Han har selv oppfordret til debatt om det. Da må også Stortinget og allmennheten vite hva denne reformen skal inneholde. Et vesentlig spørsmål er f.eks.: Skal den nye reformen ha det vi kaller volumbegrensninger? Det høres teknisk ut, men det betyr jo i prinsippet om det skal være slik at alle som har rett til behandling, slik statsråden nå sier, automatisk skal kunne få dekket behandlingstakstene sine hos private klinikker, eller om det skal være rammefinansiert. Hvis det er det siste, som det er i dag, vil det fortsatt med Høies nye reform være noen som vil måtte vente på et tidspunkt. Kan statsråden nå garantere at han vil svare på spørsmål som Stortinget har rundt helt grunnleggende elementer i reformen han reklamerer for i den offentlige debatt?

Statsråd Bent Høie [11:59:19]: Denne debatten og dette spørsmålet er i realiteten en repetisjon fra valgkampen. Mange av disse spørsmålene har Micaelsen også fått svar på både sent og tidlig. Men de konkrete utredningene til en stor og viktig reform vil Stortinget selvfølgelig få god informasjon om i forbindelse med at Stortinget skal ta stilling til saken. Ordningen vil innebære, når den er fullt ut gjennomført, at pasienter som har fått rett til undersøkelse eller behandling gjennom at de er vurdert i det offentlige systemet, skal ha muligheten til å ta med seg den retten til private, godkjente aktører og få utført be-

handlingen til en pris som er fastsatt av det offentlige, av staten.

Torgeir Micaelsen (A) [12:00:19]: Da lurer jeg på hva dette vil koste, for statsråden er nå ganske presis på at det gjelder alle som har fått rett til behandling, som da enten skal kunne behandles i offentlige sykehus, eller ta med seg den retten til private, om nødvendig, kommersielle klinikker. Jeg er veldig for at pasienter som venter, skal få raskere behandling, men det må skje på en måte som vi vet ivaretar essensen i det som er aller best ved Norge: at vi har en likeverdig offentlig finansiert helsetjeneste, som gir et likeverdig kvalitetsmessig tilbud over hele landet.

Når statsråden er så presis i Stortinget og også i den offentlige debatten, må det være et rimelig krav at Stortinget får vite, ikke nøyaktig, men et anslag over hvor mye dette vil koste. Derfor spør jeg igjen: Hvor mye vil dette koste?

Statsråd Bent Høie [12:01:10]: På vanlig måte vil regjeringen utrede de økonomiske og administrative konsekvensene av ordningene før en fremmer dem for Stortinget. Da vil også Micaelsen får svar på det spørsmålet. Men jeg kan berolige Micaelsen med at regjeringen er i gang med arbeidet med å utrede disse spørsmålene.

Spørsmålet, hvis jeg hadde hatt mulighet til å stille et tilbake, ville jo vært om Arbeiderpartiet mener at pasienter som har fått rett til behandling på det offentliges regning, ikke skal få den behandlingen. For det må jo være svaret hvis Micaelsen er bekymret for kostnadene. Alternativt må det være sånn at Micaelsen mener at pasientene og samfunnet sparer penger på at pasienter venter i månedsvis på behandling som de allerede før har fått rett til.

Spørsmål 6

Tove Karoline Knutsen (A) [12:02:09]: Spørsmålet om fritt behandlingsvalg er veldig interessant og har mange løse tråder, så også jeg vil stille et spørsmål knyttet til det:

«Helseministeren har lovet «fritt behandlingsvalg» med start 2015. Stortingsrepresentantene Bent Høie og Erna Solberg beskrev en slik ordning i Innst. 305 S (2010–2011) som at den enkelte pasient skal kunne velge leverandør av helsetjenester der det er ledig kapasitet, privat eller offentlig, uavhengig av om den private behandleren har avtale med det offentlige. Oppgjør etterpå skjer mellom tilbyder og det offentlige etter en fast pris.

Er dette fortsatt statsrådets definisjon av «fritt behandlingsvalg», eller vil ordningen avvike vesentlig fra dette?»

Statsråd Bent Høie [12:03:00]: Den grunnleggende tanken bak fritt behandlingsvalg er ganske enkel: Pasienter med rett til behandling betalt av det offentlige, skal raskere få muligheten til å få oppfylt denne rettigheten.

Jeg forstår igjen utålmodigheten, derfor gleder jeg meg til å legge fram høringsutkastet til fritt behandlingsvalg i år. Hovedretningen er imidlertid klar: Vi vil innføre et system som gir pasientene muligheten til å få raskere be-

handling, sånn at ventetiden går ned og kvaliteten går opp.

Det offentlige skal fortsatt være portvokteren til spesialisthelsetjenesten. De offentlige sykehusene skal være bærebjelken. Ordningen skal ikke gjelde for akutte tjenester, som utgjør majoriteten av aktiviteten i de offentlige sykehusene. For pasienter som har rett til behandling, skal det offentlige også gi et tilbud om behandling. De offentlige sykehusene skal ha et godt samarbeid med private aktører. Pasienter innenfor områder som er omfattet av fritt behandlingsvalg, som likevel opplever å måtte vente for lenge, skal ha muligheten til å velge seg til private sykehus og behandlingstilbud med ledig kapasitet. Dette skal være private aktører som har blitt godkjent av det offentlige. Dette er fullt ut i tråd med det som er sagt tidligere.

Som jeg akkurat svarte representanten Micaelsen, og som jeg også vil si til representanten Knutsen: Vi har god styring og godt tempo på utarbeidelsen av denne reformen, og vi er godt i rute med å utforme ordningen med fritt behandlingsvalg. Tidsplanen for dette ble presentert i min sykehustale i forrige uke, og det er en tidsplan som jeg nå jobber for å følge opp. Da vil også Stortinget få mer detaljert informasjon, etter hvert som arbeidet skrider frem.

Tove Karoline Knutsen (A) [12:04:59]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg oppfatter det slik at han bekreftet at det man har sagt før, gjelder fremdeles. Det er sånn man har tenkt. Men det er veldig mange spørsmål og mange løse tråder.

Regjeringa har sagt at man vil etablere en godkjenningsordning for private sykehusdrivere, og ut fra hva helseministeren sa, da han var leder av helsekomiteen, skal dette være en godkjenning som utelukkende vurderer den faglige kompetansen og kvaliteten ved det påtenkte private tiltaket. Men dersom de aktuelle aktørene har godkjente utdanninger, autorisasjoner og en fornuftig sammensetting av fagpersonell, hva skal til for at Helsedepartementet eventuelt skal kunne stoppe en privat kommersiell etablering? Og hva med de EØS-rettslige problemstillingene og andre forhold knyttet til konkurranseregelverket når spørsmål om godkjenning eller ikke godkjenning skal avgjøres, eller når prisene skal fastsettes?

Statsråd Bent Høie [12:05:53]: Denne regjeringen er opptatt av at det skal være en god og velfungerende godkjenningsordning for private som ønsker å etablere spesialisthelsetjenester i Norge. Derfor har vi stoppet det som den forrige regjeringen var i gang med, nemlig å avvikle dagens godkjenningsordning. Det ville jo vært det som representanten Knutsen vanligvis omtaler som «fri etableringsrett for private kommersielle aktører med hovedkontor i skatteparadiser». Alle hadde da hatt full mulighet til å etablere seg i Norge uten å gå om en godkjenningsordning. Derfor valgte vi å stoppe det arbeidet som den forrige regjeringen hadde igangsatt med å avvikle godkjenningsordningen, og beholde dagens godkjenningsordning, samtidig som vi i denne sammenheng også er i gang med arbeidet med å etablere en bedre, mer dynamisk og mer

innholdsrik godkjenningsordning for å kunne ta hensyn til flere forhold enn det som dagens godkjenningsordning kan ta hensyn til.

Tove Karoline Knutsen (A) [12:06:52]: Jeg opplever at statsråden ikke svarer på spørsmålet. Engangsgodkjenning eller løpende godkjenning er ikke det som er temaet nå.

Det ligger altså ingen mulighet for volumbegrensning i den godkjenningsordninga som regjeringa vil ha, og utfordringa med å skaffe tilstrekkelig med helsepersonell går jo på tvers av grensene for regionale helseforetak og virker nasjonalt. En overetablering i f.eks. hovedstadsregionen vil jo ha betydning for muligheten for å rekruttere i min landsdel, i Sogn og Fjordane eller i Møre og Romsdal.

Jeg synes dette med fritt behandlingsvalg er uklart og vanskelig å forstå i full bredde. Det er fri etableringsrett for kommersielle sykehusdrivere, og i den grad man innfører det, kutter man jo i stor grad forbindelsen mellom politiske vedtak og ressursbruk i helsetjenesten.

I Danmark har man gått bort fra fritt behandlingsvalg fordi kostnadene eksploderte. Jeg spør da om man skal ha en eller annen form for styring av ressursbruken i denne ordninga.

Statsråd Bent Høie [12:08:02]: Nå er jo representanten Knutsen langt inne i å gi svar på sine egne spørsmål. De svarene er ikke i samsvar med de svarene regjeringen har tenkt å gi i denne saken.

Vi jobber nå med etableringen av både fritt behandlingsvalg og en godkjenningsordning. Når det er ferdig utredet og utarbeidet, vil representanten Knutsen få svar på sine spørsmål, men det vil trolig være andre svar enn de svarene Knutsen selv gir.

Når det gjelder Danmark, er det ikke riktig at Danmark har hatt fritt behandlingsvalg, men det er riktig at den sosialdemokratiske regjeringen i Danmark har strammet inn på pasientrettighetene. Det følger et nordisk mønster, nemlig at sosialdemokratiske partier alltid kjemper imot utvidelse av pasientrettighetene og, når de får muligheten, strammer inn, mens Høyre og Fremskrittspartiet i Norge, og våre søsterpartier i de nordiske landene, alltid kjemper for å styrke pasientrettighetene.

Spørsmål 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Audun Lysbakken til justis- og beredskapsministeren, blir tatt opp av representanten Gina Knutson Barstad.

Gina Knutson Barstad (SV) [12:09:21]: «Robin Hood Huset i Bergen driver rådgivningstiltak rettet mot arbeidsløse EØS-borgere, med særlig oppmerksomhet rettet mot rumenske tiggere. I utlysningen av penger til humanitære tiltak rettet mot EØS-borgere som kommer til Norge for å tigge, står det at «rene rådgivningstiltak faller utenfor tilskuddsordningen», dette til tross for at behovet for rådgivning er stort.

Vil statsråden revurdere denne begrensningen, som hindrer svært viktige og gode tiltak fra å få støtte?»

Statsråd Anders Anundsen [12:09:56]: Regjeringen Stoltenberg II lanserte våren 2013 en tilskuddsordning der 10 mill. kr ble fordelt til humanitære tiltak for EØS-borgere som kom til Norge for å tigge. Tilskuddsordningen utgjorde et av elementene i den såkalte tiggerpakken til den daværende regjeringen. Tilskuddsordningen var et prøveprosjekt med relativt vide tildelingskriterier. Blant søkerne var stiftelsen Robin Hood Huset, som ønsket midler til å ansette en person i prosjektstilling som rådgiver opp mot arbeidsledige EØS-innvandrerne, med særlig fokus på rumenske tiggere. Stiftelsen ble da tildelt 160 000 kr av prosjektmidlene.

I sitt budsjettforslag høsten 2013 valgte regjeringen Stoltenberg II ikke å foreslå videreføring av tilskuddsordningen. Jeg kjenner ikke til hvilke vurderinger som lå bak den beslutningen, men heller ikke den sittende regjeringen valgte å prioritere dette med nye midler inn i ordningen i 2014-budsjettet. Stortinget besluttet imidlertid under den videre budsjettprosessen å bevilge midler til en tilskuddsordning der 10 mill. kr ble avsatt til gjennomføring av prosjekter i 2014.

I justiskomiteens innstilling er omtalen av saken slik:

«Flertallet viser til Innst. 2 S (2013-2014) hvor det bevilges 10 mill. kroner til humanitære tiltak til frivillige organisasjoner og berørte kommuner til overnattings- og sanitære tilbud til tilreisende tiggere, sammenlignet med Gul bok 2014. Justis- og beredskapsdepartementet bør fremdeles ha ansvar for den nærmere utformingen av tilskuddsordningen, men flertallet forutsetter at midlene blir prioritert der det er flest tilreisende tiggere. Flertallet viser til at det foreslås bevilget 10 mill. kroner på kap. 440 post 70 til nevnte formål.»

Justis- og beredskapsdepartementet har i samarbeid med berørte departementer fastsatt tildelingskriteriene i ordningen i samsvar med Stortingets føringer. I utlysningen til midlene er det nevnt at aktuelle tiltak vil være etablering og drift av dusj- og toalettfasiliteter samt tilbud om kortvarig, gratis eller rimelig overnatting.

Rene rådgivningstiltak faller således utenfor tilskuddsordningen. Jeg kan nevne at Robin Hood Huset har levert søknad om 510 000 kr til rådgivningstjeneste i 2014. En rekke andre organisasjoner ønsker å starte opp tilsvarende rådgivningsprosjekter, og det blir langt mindre midler til overnattings- og sanitære tilbud dersom man også skulle inkludere rådgivningstjenester.

Departementet har altså lagt avgjørende vekt på Stortingets føringer, hvilket generelt er en klok tilnærming fra enhver regjerings side.

Gina Knutson Barstad (SV) [12:12:37]: Det er en situasjon i Europa med krise og nød, der mange mennesker søker desperat et bedre liv. Mange av dem kommer også hit til Norge i søken etter dette, og det er det gode grunner til.

Men erfaringene fra f.eks. Robin Hood Huset forteller også at det er mye feilinformasjon, mange lurer mennesker hit på feil premisser, og de har feil forventninger om hva de kan oppnå i landet. Så erfaringene fra Robin Hood Huset er jo at en realitetsorientering, en rådgivning – noen ganger er rådet å reise hjem – er et gode og et viktig virkemiddel for å få til langsiktige løsninger på disse problemene.

Jeg vil gjerne spørre justisministeren: Ser ikke justisministeren at det kan være god kriminalitetsforebygging å gi desperate mennesker god rådgivning i den situasjonen de er i?

Statsråd Anders Anundsen [12:13:36]: Jeg har ingen problemer med å se det, og tiltakene til Robin Hood Huset er helt sikkert veldig gode – i tillegg til at det er en rekke andre organisasjoner som ønsker å bygge opp tilsvarende tilbud. Utfordringen er at det innenfor denne tilskuddsordningen ikke er lagt inn muligheter for å søke tilskudd til rådgivning, rett og slett fordi vi har forholdt oss til de føringene som Stortinget så klart har gitt.

Jeg har lyst til å gjenta det jeg sa i mitt forrige svar, at dette er en ordning som den sittende regjeringen og den forrige regjeringen mente det ikke var rom for i 2014. Under Stortingets budsjettbehandling ble det likevel gitt rom for det. Da er det jo avgjørende for en regjering å følge Stortingets premisser når disse ordningene skal omsettes i praksis.

Det er det departementet har gjort, og det fremgår ikke av merknaden fra Stortingets side noen åpning for å utvide dette, utover de to tiltakene som er gjengitt i merknaden, nemlig åpning for overnatting og sanitære tilbud.

Gina Knutson Barstad (SV) [12:14:33]: I dagens nettutgave av Bergensavisen kan man jo lese at bl.a. stortingsrepresentant Rotevatn har en annen oppfatning enn statsråden om hva den potten var tiltenkt. I samme artikkel kan man også lese at Robin Hood Huset og andre som arbeider med disse problemstillingene på daglig basis, framhever rådgivningstiltakene som minst like viktige som overnattingstilbud – og så skal vi ikke forringe viktigheten av overnattingstilbud og sanitærforhold.

Så jeg vil spørre statsråden igjen: Vil han i fremtiden vurdere om rådgivningstilbudet skal prioriteres i budsjettet?

Statsråd Anders Anundsen [12:15:13]: Vi vil vurdere alle tilskuddsordninger for hvert eneste budsjettår. På samme måte som Stoltenberg II-regjeringen valgte ikke å prioritere denne ordningen, valgte heller ikke denne regjeringen å gjøre det i sin tid. Derfor har det vært viktig for oss når vi nå skal gjennomføre det Stortinget har sagt, å følge det Stortinget har bedt oss om å gjøre. Vi har da samarbeidet nært med alle de øvrige relevante departementene for å finne en utlysningstekst som skal passe best inn i den rammen.

Så vil denne regjeringen selvfølgelig vurdere hvilke tiltak som er gode og mest målrettede for å oppnå de politis-

ke målene, og det vil vi i tilfelle komme tilbake til under den ordinære budsjettprosessen.

Spørsmål 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Heikki Eidsvoll Holmås til olje- og energiministeren, vil bli besvart av klima- og miljøministeren som rette vedkommende. Spørsmålet blir tatt opp av representanten Ingunn Gjerstad.

Ingunn Gjerstad (SV) [12:16:07]: «Utfasing av oljefyr er et viktig klimatiltak. Mange offentlige bygg fyrer fortsatt med olje.

Hvordan skal regjeringen sikre at alle offentlige bygg faser ut all fyring med olje innen 2018, og hvordan skal forbudet mot bruk av fossil olje i alle bygg iverksettes?»

Statsråd Tine Sundtoft [12:16:30]: Gjennom klimaforliket er det enighet om at fossil fyringsolje som grunnlast – dvs. normal energibruk når det ikke er sprengkulde – må fases ut av alle statlige bygg innen 2018. Klimagassutslippene fra fossil energibruk i bygg utgjør 3–4 pst. av de norske klimagassutslippene. Bygg er dermed ikke en av de store utslippssektorene, men det er en sektor hvor alternativene til fossil energi er kjente og relativt enkle å ta i bruk.

For å klare togradersmålet må de globale utslippene reduseres med 50–85 pst. i 2050 i forhold til 2000. Da kreves det utslippskutt i alle sektorer.

De store statlige byggeierne er Kommunal- og moderniseringsdepartementet, som har Statsbygg, Forsvarsdepartementet, som har Forsvarsbygg, Helse- og omsorgsdepartementet, med helseforetakene, og Kunnskapsdepartementet, som har universitetene. Alle disse er kjent med klimaforliket og har ansvar for utfasing av oljefyring i egne bygg.

Flere statlige byggeiere arbeider allerede systematisk med utfasing av oljefyring. For eksempel har Statsbygg konkrete planer for hvordan bygg med oljefyring skal legges om til bruk av fornybar energi.

Det er et lokalt ansvar å forvalte kommunale og fylkeskommunale bygg. Vi må ha en dialog med kommunene og fylkeskommunene om hvordan vi skal fase ut oljefyring i kommunale og fylkeskommunale bygg. Vi må kartlegge omfanget av oljefyring og kostnadene med å erstatte den. Kommunene og fylkeskommunene må legge nødvendige planer for å oppnå målet.

Selv om bruken av olje til oppvarming er på vei ned, vil ikke utfasingen skje av seg selv. Full utfasing innen 2018 krever systematisk planlegging og investeringer i alternative energibærere.

I klimaforliket ba Stortinget regjeringen om å innføre forbud mot fyring med fossil olje i husholdninger og til grunnlast i øvrige bygg i 2020.

Regjeringen utreder nå hvordan forbudet kan innrettes, og hvilke konsekvenser det vil ha. Før vi kan konkretise-

re hvordan forbudet skal se ut, er det mange spørsmål som må vurderes. Det gjelder bl.a. hvilke lovverk forbudet bør hjemles i, og hvordan forbudet skal avgrenses. Vi trenger også en oversikt over hva forbudet vil bety for forsynings-sikkerheten for strøm. Dette er spørsmål vi er i gang med å utrede.

Ingunn Gjerstad (SV) [12:18:52]: Jeg er glad for at statsråden deler min bekymring. Det er vel alminnelig kjent også i denne sal at SV er et utålmodig parti.

Nå minnet representanten Skei Grande oss tidligere i dag på ikke å slippe alt vi har i tankene våre, ut i offentligheten. Det fikk meg til å tenke på alle disse nedgravde oljetankene vi har rundt omkring. Særlig vinterstid er det høysesong for lekkasje av fyringsoljer. Vi hadde tre sårne nå i vinter, i november – i Porsgrunn, Mandal og Asker. I tillegg har vi hatt et større utslipp i Akerselva fra Ullevål sykehus. Seks av ti kommuner mangler oversikt over oljetankene sine.

Kan statsråden si noe om hvilke sanksjoner en ser for seg overfor de kommuner som ikke følger opp pålegg som allerede finnes om å føre register over nedgravde tanker?

Statsråd Tine Sundtoft [12:19:48]: Nå gjaldt jo spørsmålet hvordan fase ut oljefyring i offentlige bygg, så jeg er ikke forberedt på å svare på det spørsmålet som nå stilles.

Ingunn Gjerstad (SV) [12:20:03]: Jeg tenkte da på offentlige bygg lokalt i kommunene, ikke bare statlige bygg.

Statsråd Tine Sundtoft [12:20:14]: Det viktigste er at staten her går foran og faser ut fyring med fossil olje i statens bygninger. Så vil vi ha en nær dialog med kommunene og fylkeskommunene om hvordan også de kan følge opp dette. Vi har til hensikt å følge opp klimaforlikets føringer på dette punktet.

Spørsmål 9

Eva Kristin Hansen (A) [12:20:53]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«6. januar holdt forsvarsministeren sin årlige nyttårstale i Oslo Militære Samfund hvor hun omtalte Luftforsvaret, og sa: «Min holdning er at der forutsetningene har endret seg, må vi vurdere tidslinjene og ytterste fall også omgjøring av beslutninger.»

Hvilke konkrete endringer med hensyn til vedtatt langtidsplan for Forsvaret er det statsråden ser for seg må gjøres innenfor Luftforsvaret, og vil dette i tillegg kunne innebære endringer og innhold med hensyn til etableringen av Ørland som hovedkampflybase?»

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [12:21:30]: For det første er jeg veldig glad for spørsmålet. Dette er et tema

som opptar Forsvaret, lokale myndigheter og lokalbefolkning, og det er et relativt stort spørsmål.

Derfor vil jeg gjerne begynne med å si at gjennomføringen av langtidsplanen for 2013–2016 er godt i gang – i tråd med de vedtakene Stortinget har gjort. Som representanten Hansen kjenner godt til, drives det nå en kontinuerlig langtidsplanlegging, dvs. at man også har mulighet til å ta opp justeringer dersom det skulle være nødvendig. Skulle det være justeringer som endrer de vedtakene Stortinget har gjort, vil regjeringa selvfølgelig komme tilbake til Stortinget på egnet måte og foreslå slike endringer. Men det er ingenting per nå som tyder på at det skulle være nødvendig.

Så til spørsmålet knyttet til Ørland: Vedtaket om hovedkampflybase på Ørland ligger fast. Det har jeg gjentatt noen ganger tidligere, men jeg synes det er viktig også å få sagt det på denne måten i Stortinget. Det har vært full enighet om det, og det er ingen av forutsetningene knyttet til Ørland som har endret seg siden vedtakene i juni 2012.

Som representanten Hansen er vel kjent med – dette har vi jobbet sammen om i Stortingets utenriks- og forsvarskomiteé i fire år – er hele langtidsplanen et veldig stort puslespill, og særlig det som knytter seg til Luftforsvaret. Det er en stor omstilling der regjeringas hovedfokus er å beholde den operative evnen gjennom den store omstillingen vi nå skal inn i. Det kan godt hende jeg i svaret på oppfølgingsspørsmålet får anledning til å si litt om hvordan det nøyaktig ser ut. Men det å gjøre ting i riktig rekkefølge og riktig tempo, og ha riktige beslutninger, kommer til å være veldig viktig. Det er noen av forutsetningene som har endret seg siden juni 2012, bl.a. har teknikeravgangen i Bodø vært raskere og har omfattet flere teknikere enn det den forrige regjeringa la til grunn. Jeg mener det ville være nokså uansvarlig hvis man ikke på bakgrunn av dette så på muligheten for justeringer. Den forrige regjeringa måtte allerede sommeren 2013 gjøre noen justeringer ved å forlenge en del av vedlikeholdet og QRA-ene i Bodø, fordi teknikeravgangen var såpass mye større. Det var noe Stortinget sluttet seg til gjennom diskusjoner vi hadde bl.a. i spørretimen og i noen andre sammenhenger.

Representanten Hansen vil kanskje også huske at jeg i budsjettdebatten før jul sa at regjeringa nå har satt i gang et stort arbeid for å gjennomgå nettopp disse forutsetningene og eventuelle behov for endringer. Det arbeidet er godt i gang. Vi har ikke konkludert med noe ennå, men det er etter vår oppfatning behov for å se nøye på om vi greier å opprettholde den operative evnen gjennom krevende omstillinger i Luftforsvaret.

Eva Kristin Hansen (A) [12:24:30]: Jeg har lyst til å takke forsvarsministeren for svaret. Jeg er helt enig med henne i at den operative evnen er viktig. Jeg er også enig med forsvarsministeren i at det er viktig å spre minst mulig usikkerhet rundt beslutningene og er glad for det hun sier om Ørland som hovedkampflybase.

Men jeg lurer litt på oppfølgingen av vedtakene som

ble fattet i forbindelse med langtidsplanen, spesielt når det gjelder Ørland med tanke på luftvern og basesett hvor alt er som planlagt, og også når det gjelder en del andre beslutninger som det ikke var så bred enighet om i Stortinget, som f.eks. framskutt operasjonsbase på Evenes, nedleggelse av Rygge flystasjon, nedleggelse av Mågerø og flytting av generalinspektøren til Reitan.

Vil det være noen endringer vi kan vente oss når det gjelder de beslutningene som ble fattet? Dette er også av interesse for mange lokalt, vil jeg tro.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [12:25:21]: Det er det i aller høyeste grad. Spørsmålet om luftvern og basesett til Ørland er det ingen endring i. De andre faktorene som nevnes, er ting vi nå har til vurdering. La meg bare understreke veldig klart at fra regjeringas side er det ikke lovet en eneste omkamp. Tvert imot har vi sagt at det ikke er temaer vi går inn på, men vi går inn på vurderinger av hvordan vi best kan sikre den operative evnen gjennom omstillingen som skal gjennomføres.

La meg bare gi et lite bilde på kompleksiteten i omstillingen: Vi skal fase ut F-16, fase inn F-35, legge ned baser og opprette baser. Samtidig med alt dette skal vi flytte ledelsen i Luftforsvaret. Derfor er det så viktig å gå nøye gjennom hvorvidt de forutsetninger som ble lagt til grunn i langtidsplanen, fortsatt gjelder, om noe har forandret seg, og om vi må gjøre justeringer for å opprettholde den operative evnen gjennom hele dette omstillingsarbeidet.

Eva Kristin Hansen (A) [12:26:19]: Jeg takker igjen for svaret, men jeg lurer på om forsvarsministeren kan være litt mer konkret med hensyn til på hvilke felt man må gjøre konkrete vurderinger, og om hun også kan være litt mer konkret der forutsetningene har endret seg, for dette er av stor viktighet for oss i Stortinget.

Jeg er enig med statsråden i at dette er et komplekst område, og det er en krevende jobb statsråden har. Jeg lurer også litt på om hun kan si når vi i Stortinget kan forvente å få litt klarhet i det, og når hun kommer til å ha tilstrekkelig med informasjon til å kunne gå videre til Stortinget og informere om hva som vil skje, for det er vi nysgjerrig på.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [12:26:55]: Jeg håper å kunne fatte beslutninger om dette så snart som mulig. Det er en god mulighet for at det ikke blir endring i noen av spørsmålene her, men det er altså en mulighet for at det også kan komme til å bli det. La meg gi to eksempler.

Flytting av Luftforsvarets ledelse ble allerede i forbindelse med behandlingen av langtidsplanen karakterisert som et nokså krevende prosjekt. Man skal flytte første del, ca. 24 personer, innen utgangen av dette året og resten innen utgangen av 2016. Det skal skje samtidig som man legger ned og etablerer nye baser. Dette er en av de tingene vi konkret ser på – hvordan tidslinjen skal være.

Det andre er dette med teknikeravgangen. Der har den forrige regjeringa allerede lagt inn at QRA-en i Bodø må være der lenger enn det som opprinnelig var planlagt. Det er også en av de tingene vi nå ser på – om det er et tilstrek-

kelig tiltak for å sikre den operative evnen gjennom denne omstillingen.

Da håper og tror jeg at det om ikke lenge vil være komme anbefalinger til meg, og at vi kan konkludere på disse spørsmålene.

Presidenten: Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

S a k n r. 3 [12:28:02]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.28.
